

25 รายงานประจำปี Annual report 2025 8

สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
Thailand Environment Institute Foundation (TEI)

สารบัญ

ข้อมูลองค์กร

สารจากผู้อำนวยการสถาบัน

- 01 วิทยาลัยฯและพันธกิจ
- 02 คณะกรรมการมูลนิธิ
- 03 คณะกรรมการบริหารสถาบันฯ
- 04 คณะผู้บริหาร
- 05 โครงสร้างองค์กร

ส่วนที่ 1

ผลงานในรอบปี 2568

- 07 - 08 ร่วมขับเคลื่อนแผน NBSAP สู่การปฏิบัติ
- 09 - 10 การจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำอย่างยั่งยืน เพื่อสมดุลธรรมชาติและชุมชน
- 11 - 12 เมืองคู่งานชายแดนไทย - ลาว - เมียนมา:
ความร่วมมือขับเคลื่อนลดหมอกควันข้ามแดน
- 13 - 14 แคนปัสช่วยลดการละทิ้งเวดล้อม "เปลี่ยนวิธีผลิต - ประมง - บริโภค
เพื่ออนาคตเครือข่ายลดขยะอาหาร "
- 15 รายงานแนวโน้มยะฮ์ลีก กรอนิกส์ไทย - ญี่ปุ่น
เปลี่ยนข้อมูลสู่โอกาสสนับสนุนเศรษฐกิจหมุนเวียน
- 16 2568 ปีแห่งการร่วมยกระดับองค์กรไทยสู่ความยั่งยืน :
ผลลัพธ์ที่ตรวจสอบได้และการสร้างความเข้าใจด้านสิ่งแวดล้อม
- 17 - 18 จัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ลดการเผา เปลี่ยนเศษวัสดุให้กลายเป็นของมีค่า
- 19 - 20 ยกระดับคุณภาพชีวิตเยาวชน พัฒนาชุมชนต้นแบบ
เพื่อขับเคลื่อนเมืองสู่สังคมเป็นกลางทางคาร์บอนอย่างยั่งยืน

สารบัญ

21 - 22	ฉลากเขียวยกระดับเกณฑ์สู่การสร้างร่วมมือระดับภูมิภาคเอเชีย
23 - 26	การพัฒนาสมรรถนะ Climate Change Literacy ของประเทศไทย ความก้าวหน้าสำคัญด้านการพัฒนาศักยภาพกำลังคนเพื่อรองรับเป้าหมาย Net Zero
27 - 28	ฉลากสิ่งแวดล้อมแรกสำหรับผลิตภัณฑ์ "อาหาร" จากวิสาหกิจชุมชน เพื่อการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและผู้บริโภค
29 - 38	การเปลี่ยนผ่านภาคธุรกิจไทยไปสู่สังคมและเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำอย่างยั่งยืน
39	การฝึกอบรมบุคลากรด้านสิ่งแวดล้อม
40	งานบริการสังคม

ส่วนที่ 2

รายชื่อโครงการและหน่วยงานที่สนับสนุน (ทั้งในประเทศและต่างประเทศ)

42 - 46	หน่วยงานสนับสนุน องค์กรภาครัฐ
47 - 48	หน่วยงานสนับสนุน องค์กรภาคเอกชน
48 - 49	หน่วยงานสนับสนุน ภาคประชาสังคม
49 - 53	หน่วยงานสนับสนุน องค์กรระหว่างประเทศ

ส่วนที่ 3

งบการเงิน

55 - 56	รายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
57 - 58	งบฐานะการเงิน
59	งบรายได้และรายจ่าย
60	งบการเปลี่ยนแปลงของเงินกองทุน

สารจากผู้อำนวยการสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

ปัจจุบันวิกฤตปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมโลกที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพและภาวะมลพิษ ได้ส่งผลกระทบต่อทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมและเป็นโจทย์ที่ท้าทายอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย (TEI) ในฐานะองค์กรพัฒนาเอกชนที่ขับเคลื่อนงานด้านสิ่งแวดล้อมมาอย่างต่อเนื่อง ได้ดำเนินตามพันธกิจในการเป็นองค์กรชั้นนำด้านสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานสากล ที่ยึดมั่นในความเป็นกลางและให้ข้อมูลที่ถูกต้องกับสังคมเพื่อร่วมสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการดำเนินงานเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อเปลี่ยนความท้าทายในการขับเคลื่อนเป้าหมายความยั่งยืนและ Net Zero ของประเทศในปี ค.ศ. 2050

ในรอบปีที่ผ่านมา TEI ได้ทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในการยกระดับการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและองค์กรต่าง ๆ ให้มีความรู้ ความเข้าใจและความพร้อมในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ควบคู่ไปกับการให้คำปรึกษาเชิงระบบเพื่อสนับสนุนการลดก๊าซเรือนกระจก ตลอดจนการศึกษาวิจัยเพื่อนำข้อมูลเชิงลึกในระดับพื้นที่และชุมชนสู่การปรับ เปลี่ยนเป็นระดับนโยบายในระดับต่างๆ

ในการสร้างความตระหนักและแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต TEI ได้ผนึกกำลังร่วมกับภาครัฐ ภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคม ขับเคลื่อนการจัดการมลพิษและทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ตั้งแต่การจัดการสิ่งแวดล้อมที่ต้นทาง การรักษาสมดุลของระบบนิเวศ ไปจนถึงการส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างระบบนิเวศเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ที่เข้มแข็ง ส่งเสริมความมั่นคงทางอาหาร และยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนฐานรากให้เติบโตไปพร้อมกับสิ่งแวดล้อมที่ดี

ในระดับนโยบายและเศรษฐกิจมหภาค เราได้ทำงานร่วมกับภาคีเพื่อยกระดับมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมและหลากหลายรับรองต่างๆ ให้เป็นเครื่องมือเชิงนโยบายที่ได้รับการยอมรับทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาคร่วมในการส่งเสริมและขับเคลื่อนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐอย่างยั่งยืน ขณะเดียวกัน เรายังทำหน้าที่เป็นแกนกลางในการเชื่อมโยงภาคธุรกิจชั้นนำของประเทศ เพื่อสร้างแรงขับเคลื่อนในการเปลี่ยนผ่านองค์กรธุรกิจไทยไปสู่สังคมและเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ ที่คำนึงถึงความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า

ความสำเร็จทั้งหมดนี้เกิดขึ้นได้จากความร่วมมืออันดีเยี่ยมของภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ในนามของผู้บริหารสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย ผมขอขอบคุณบุคลากรและภาคีเครือข่ายทุกหน่วยงานที่ร่วมกันสร้างการเปลี่ยนแปลง และขอเชิญชวนทุกภาคส่วนมาร่วมลงมือทำอย่างจริงจังไปพร้อมกับเรา เพื่อฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและสร้างอนาคตที่ยั่งยืนให้แก่สังคมไทยและส่งต่อสิ่งแวดล้อมที่ดีให้รุ่นลูกหลาน เพราะเรื่องของสิ่งแวดล้อมคือเรื่องของพวกเราทุกคน

ดร.วีจารย์ สิมาดายา
ผู้อำนวยการสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย (TEI)

วิสัยทัศน์

สถาบันสิ่งแวดล้อมไทยเป็นองค์กรชั้นนำด้านสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานสากลที่ยึดมั่น
ในความเป็นกลางเพื่อร่วมสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืน

พันธกิจ

เสนอแนะนโยบาย
ยุทธศาสตร์ และ
ทิศทางของประเทศ
ด้านสิ่งแวดล้อม

พัฒนา
องค์ความรู้ ฐานนวัตกรรม
และมาตรฐานสิ่งแวดล้อม
ให้เป็นที่อ้างอิง

เสริมสร้าง
ศักยภาพภาคส่วนต่าง ๆ
เพื่อจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อม
อย่างยั่งยืน

สร้างความร่วมมือ
กับองค์กรหลักด้าน
สิ่งแวดล้อม
และพัฒนาเครือข่าย
ระดับต่าง ๆ

รณรงค์สื่อสาร
ให้ข้อมูลและความรู้
ด้านสิ่งแวดล้อม
ต่อสังคม

บริหารจัดการองค์กร
ด้วยธรรมาภิบาล

วิถีเรา

รู้ลึก ความชำนาญและความเป็นเลิศด้านสิ่งแวดล้อม

สำนึกดี จิตใจดี มีศีล มีสัจย์ สัตย์ซื่อต่อวิชาชีพ ใช้หนี้สังคม

ภาคีวางใจ การทำงานอย่างมีส่วนร่วมโดยรับผิดชอบกับทุกภาคส่วน, ภาคีพันธมิตร

รับใช้สังคม เน้นนโยบายและมาตรการที่นำไปปฏิบัติได้ - ความยั่งยืนสู่สังคมในทุกระดับ

รายชื่อ คณะกรรมการมูลนิธิ

ดร.ปิยสวัสดิ์ อัมระนันทน์
▶ ประธานกรรมการมูลนิธิ

คุณอนันต์ ปันยารชุน
▶ ประธานกรรมการกิตติมศักดิ์มูลนิธิ

ศาสตราจารย์ ดร.สนิก จักรแห้ว
▶ รองประธานกรรมการมูลนิธิ

ดร.อนุสรณ์ แสงนิ่มนวล
▶ กรรมการมูลนิธิ

คุณประเสริฐ นุชสัมพันธ์
▶ กรรมการมูลนิธิ

ดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์
▶ กรรมการมูลนิธิ

ดร.พิเชฐ คงควาโรจน์
▶ กรรมการมูลนิธิ

คุณมัทนา จักรกฤธิ์
▶ กรรมการมูลนิธิ
▶ กรรมการบริหารสถาบัน

คุณนิศากร ไขยศิริรัตน์
▶ กรรมการมูลนิธิ
▶ กรรมการบริหารสถาบัน

คุณวินัย รอดจ่าย
▶ กรรมการมูลนิธิ

คุณชลธร คำรงค์ศักดิ์
▶ กรรมการมูลนิธิ

ดร.วัฒนา โอพานนท์อมตะ
▶ กรรมการมูลนิธิ
▶ ประธานกรรมการบริหารสถาบัน

คุณมนตรี ชำนาญโรจน์
▶ กรรมการและเหรัญญิกมูลนิธิ

ดร.จิราภรณ์ สิมาดายา
▶ ผู้อำนวยการสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
▶ กรรมการและเลขานุการมูลนิธิ
▶ กรรมการและเลขานุการบริหารสถาบัน

รายชื่อ คณะกรรมการบริหารสถาบัน

ดร.วचना ไอกานนท์อมตะ
▶ ประธานกรรมการบริหารสถาบัน

คุณนิศากร ไชยศิริรัตน์
▶ กรรมการบริหารสถาบัน

คุณมัทนา จักนฤกธี
▶ กรรมการบริหารสถาบัน

คุณสากล สุินะกุล
▶ กรรมการบริหารสถาบัน

รศ. ดร.อรรถรัตน์ มุ่งเจริญ
▶ กรรมการบริหารสถาบัน

คุณลดาวัลย์ คำภา
▶ กรรมการบริหารสถาบัน

รศ. ดร.คณินิจ ศรีบัวเอี่ยม
▶ กรรมการบริหารสถาบัน

คุณดวงกมล ไชตะนา
▶ กรรมการบริหารสถาบัน

ดร.วิฑูรย์ สิมะโชคดี
▶ ที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหารสถาบัน

คุณวินัส อัสวสิทธิการ
▶ ที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหารสถาบัน

กัณตแพทย์กชดา เรืองอารีรัชต์
▶ ที่ปรึกษาคณะกรรมการบริหารสถาบัน

ดร.จิจารย์ สิมาดายา
▶ ผู้อำนวยการสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
▶ กรรมการและเลขานุการมูลนิธิ
▶ กรรมการและเลขานุการบริหารสถาบัน

ดร.เบญจมาศ โชติทอง
▶ ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาโครงการและแผนงาน
▶ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการบริหารสถาบัน

รายชื่อ คณะผู้บริหาร

ดร.วิจารณ์ สิมาฉายา

- ▶ ผู้อำนวยการสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
- ▶ กรรมการและเลขาธิการมูลนิธิสถาบัน
- ▶ กรรมการและเลขาธิการบริหารสถาบัน
- ▶ เลขาธิการองค์การธุรกิจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน
- ▶ อดีตปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ดร.เบญจมาส ไซติทอง

- ▶ ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาโครงการและแผนงาน
- ▶ กรรมการและผู้ช่วยเลขาธิการบริหารสถาบัน

คุณวิลาวรรณ น้อยกา

- ▶ ผู้อำนวยการฝ่ายทรัพยากรธรรมชาติ

ดร.จิตรตรี ภูริต

- ▶ ผู้อำนวยการฝ่ายตลาดเงิน
และตลาดสิ่งแวดล้อม

คุณวิศรา หุ่นธานี

- ▶ ผู้อำนวยการฝ่ายมลพิษ พลังงาน
และสิ่งแวดล้อม

คุณกัญญดา เจริญสิน

- ▶ ผู้อำนวยการฝ่ายเครือข่ายสิ่งแวดล้อม
และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ดร.นิตติ ยอดคำเนิน

- ▶ ผู้อำนวยการฝ่ายอำนวยการ

โครงสร้างองค์กร

คณะกรรมการมูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

คณะกรรมการบริหารสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

ผู้อำนวยการสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

คณะผู้ทรงคุณวุฒิ

ฝ่ายพัฒนาโครงการ และแผนงาน

- ▶ งานพัฒนาโครงการ
แผนงาน และกลยุทธ์
- ▶ การติดตามและ
ประเมินผล

ฝ่ายทรัพยากรธรรมชาติ

- ▶ งานทรัพยากรทางบก
- ▶ งานทรัพยากรทางทะเล
และชายฝั่ง
- ▶ งานความหลากหลาย
ทางชีวภาพ

ฝ่ายฉลากเขียว และฉลากสิ่งแวดล้อม

- ▶ งานพัฒนาข้อกำหนด
- ▶ งานรับรองฉลาก
- ▶ งานระบบคุณภาพ

ฝ่ายมลพิษ พลังงานและสิ่งแวดล้อม

- ▶ งานสิ่งแวดล้อมเมือง
และชุมชน
- ▶ งานสิ่งแวดล้อม
อุตสาหกรรม
- ▶ งานสิ่งแวดล้อม
พลังงานและเกษตร

ฝ่ายเครือข่ายสิ่งแวดล้อม และการเปลี่ยนแปลง ภูมิอากาศ

- ▶ สำนักเลขาธิการองค์กร
ธุรกิจเพื่อการพัฒนา
อย่างยั่งยืน
- ▶ งานการเปลี่ยนแปลง
สภาพภูมิอากาศ
- ▶ งานฝึกอบรมบุคลากร
ด้านสิ่งแวดล้อม
- ▶ งานส่งเสริมการผลิต
และบริโภคที่ยั่งยืน

ฝ่ายอำนวยการ

- ▶ งานบริหารทั่วไป
- ▶ งานทรัพยากรบุคคล
- ▶ งานบัญชีและการเงิน
- ▶ งานพัสดุและอาคารสถานที่
- ▶ งานดิจิทัลเทคโนโลยี
- ▶ งานสื่อสารองค์กร

ส่วนที่ 1

ผลงานในรอบปี
2568

1

ร่วมขับเคลื่อนแผน NBSAP สู่การปฏิบัติ

ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นรากฐานสำคัญของทั้งระบบนิเวศและเศรษฐกิจของประเทศ ด้วยเหตุนี้ ประเทศไทย จึงได้จัดทำ แผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติ พ.ศ. 2566–2570 (NBSAP) โดยกำหนด 3 ยุทธศาสตร์หลัก ได้แก่ (1) การอนุรักษ์ พันธุ์ และลดภัยคุกคาม (2) การส่งเสริมเศรษฐกิจฐานชีวภาพและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน และ (3) การเสริมสร้างขีดความสามารถ การมีส่วนร่วม และระบบบริหารจัดการ ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับกรอบเป้าหมายระดับโลกตาม Kunming–Montreal Global Biodiversity Framework (KMGBF) ที่มุ่งหยุดยั้งและย้อนคืนการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างไรก็ตาม ความท้าทายสำคัญ ไม่ได้อยู่ที่ “การมีแผน” หากแต่อยู่ที่ “การทำให้แผนเกิดผลในทางปฏิบัติ” โดยเฉพาะในระดับพื้นที่ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัย กลไกการบูรณาการ การประสานงาน และการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง

TEI ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อน NBSAP สู่การปฏิบัติผ่าน 3 โครงการหลักที่เชื่อมโยงกัน

โครงการแรก คือ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งตั้งอยู่บนแนวคิดที่ว่า “การขับเคลื่อนแผน จะสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือ” โดยได้พัฒนากลยุทธ์การมีส่วนร่วมครอบคลุม 7 ภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคชุมชน ท้องถิ่น ภาคธุรกิจเอกชน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม ภาคเยาวชน และภาคการสื่อสาร ให้สอดคล้องกับบทบาท ศักยภาพ และความสนใจของแต่ละภาคส่วน พร้อมกันนี้ได้ดำเนินการสำรวจกลุ่มเป้าหมายกว่า 5,012 คน ซึ่งสะท้อน ว่าแม้ประชาชนส่วนใหญ่มีความเข้าใจในระดับหนึ่ง แต่ยังคงมีความคลาดเคลื่อนในมิติของ “คุณค่า” ของความหลากหลายทางชีวภาพ จึงได้นำไปสู่การออกแบบแนวทางการสื่อสารที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่ม เช่น การใช้สื่อดิจิทัล วัสดุโอสัน และอินโฟกราฟิก เพื่อเปลี่ยน “การรับรู้” ให้กลายเป็น “ความตระหนัก” และต่อยอดไปสู่ “การลงมือปฏิบัติ” ในชีวิตประจำวัน

โครงการที่สอง คือ การบูรณาการเป้าหมายความหลากหลายทางชีวภาพสู่แผนระดับท้องถิ่น (LBSAP) ซึ่งมุ่งทำให้การดำเนินงาน “ลงลึกถึงระดับพื้นที่” โดยสนับสนุนให้องค์กรในระดับพื้นที่ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบูรณาการประเด็นความหลากหลายทางชีวภาพเข้าสู่แผนและโครงการที่มีอยู่เดิมได้อย่างเป็นระบบ การดำเนินงานครอบคลุมตั้งแต่การคัดเลือกจังหวัดนำร่อง การออกแบบแนวทางบูรณาการ การจัดทำคู่มือปฏิบัติ (LBSAP Guideline) ไปจนถึงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรผ่านการอบรมและระบบ e-learning เพื่อให้เกิดการนำไปใช้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ

โครงการที่สาม คือ การศึกษาและพัฒนากลไก OECMs เพื่อสนับสนุนเป้าหมายการเพิ่มพื้นที่อนุรักษ์อย่างน้อยร้อยละ 30 ภายในปี 2030 (30x30) โดยได้ศึกษาและวิเคราะห์กรณีตัวอย่างทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงพื้นที่ในประเทศไทย เช่น ป่าชุ่มน้ำบุญเรือง ป่าชุมชนอ่าวอ้ายยอ และดอยสะเก็น ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่าการดำเนินงานที่สอดคล้องกับ OECMs ในประเทศไทยมีลักษณะเด่นคือการบริหารจัดการร่วมระหว่างภาครัฐ ชุมชน และภาคเอกชน ซึ่งไม่เพียงช่วยรักษาระบบนิเวศ แต่ยังสร้างมูลค่าเพิ่มทั้งด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงทางอาหารให้แก่ชุมชนในพื้นที่ โครงการนี้จึงมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการริเริ่มและผลักดันให้เกิดกลไกเชิงนโยบายและแรงจูงใจที่เอื้อต่อการยอมรับ OECMs อย่างเป็นรูปธรรม

เมื่อพื้นที่อนุรักษ์ไม่ใช่คำตอบเดียว OECM จึงเป็นทางเลือกใหม่

"แรงจูงใจ" ของชุมชน ภาคธุรกิจและนโยบายรัฐ
ในการร่วมกันสร้างธรรมชาติที่ยั่งยืน
จากกรณีประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

- ✓ การได้รับการยอมรับและเสริมภาพลักษณ์เชิงบวก
- ✓ ความมั่นคงในการตั้งถิ่นฐานและธำรงวัฒนธรรมดั้งเดิม
- ✓ โอกาสทางเศรษฐกิจ
- ✓ สิทธิประโยชน์จากรัฐ
- ✓ ความยั่งยืนของระบบนิเวศ

การดำเนินงานของ TEI ดังกล่าวจึงเป็นฟันเฟืองสำคัญที่กำหนดทิศทางเชื่อมโยงนโยบายความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติ (NBSAP) ให้กลายเป็นการปฏิบัติที่จับต้องได้ ผ่านทั้งการสร้างเครื่องมือ (LBSAP) การศึกษาเพื่อพัฒนาแนวทางใหม่ (OECMs) และการขับเคลื่อนการมีส่วนร่วมของสังคม การบูรณาการความพยายามเหล่านี้ไม่เพียงช่วยยกระดับความตระหนักรู้และลดความขัดแย้ง หากยังเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างความร่วมมือของทุกภาคส่วนเพื่อขับเคลื่อนการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทยไปสู่ความยั่งยืนในระยะยาวอย่างแท้จริง

2

การจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำอย่างยั่งยืน เพื่อสมดุลธรรมชาติ และชุมชน

พื้นที่ชุ่มน้ำ (Wetlands) เป็นระบบนิเวศที่มีน้ำท่วมถึง ทั้งแบบชั่วคราวและถาวร ครอบคลุมทั้งแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น หนอง บึง แม่น้ำ ปากแม่น้ำ ทะเลสาบ และพื้นที่ที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น อ่างเก็บน้ำ โดยรองรับได้ทั้งน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม รวมถึงพื้นที่ชายฝั่งที่ระดับน้ำลดต่ำสุด ไม่เกิน 6 เมตร ในประเทศไทย พื้นที่ชุ่มน้ำถูกจำแนกตามระดับความสำคัญตั้งแต่ระดับท้องถิ่นถึงระดับระหว่างประเทศ (แรมซาร์ไซต์) สะท้อนบทบาทเชิงนิเวศและเชิงยุทธศาสตร์ของพื้นที่เหล่านี้

ในบริบทของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พื้นที่ชุ่มน้ำทำหน้าที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานทางธรรมชาติที่สำคัญ ทั้งการกักเก็บน้ำ บรรเทาอุทกภัย ควบคุมสมดุลระบบน้ำ กรองมลพิษ และเป็นแหล่งกักเก็บคาร์บอน รวมถึงเป็นฐานความหลากหลายทางชีวภาพและทรัพยากรของชุมชน อย่างไรก็ตาม พื้นที่ชุ่มน้ำกำลังลดลงจากแรงกดดันของการขยายตัวของเมือง การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน มลพิษ และข้อจำกัดด้านการจัดการ ส่งผลให้บทบาทในการเป็นภูมิคุ้มกันทางธรรมชาติลดลง

TEI จึงขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำอย่างยั่งยืน โดยใช้แนวทาง Nature-based Solutions (NbS) และการบูรณาการเชิงพื้นที่ เพื่อเชื่อมโยงองค์ความรู้ ข้อมูล และการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ให้เกิดการดำเนินงานที่ตอบโจทย์ทั้งสิ่งแวดล้อมและชุมชน

การดำเนินงานของ TEI ภายใต้โครงการเสริมสร้างความสามารถของเมืองและธรรมชาติในการรับมือปรับตัว ต่อผลกระทบจากวิกฤติสภาพภูมิอากาศ (Urban Resilience Building and Nature: URBAN) มุ่งพัฒนากลไกเชิงพื้นที่ผ่านการสำรวจและประเมินสถานการณ์พื้นที่ชุ่มน้ำ การสนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการในระดับจังหวัดโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม และการสังเคราะห์บทเรียนเชิงนโยบายเพื่อเชื่อมโยงสู่แผนพัฒนาระดับต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดทั้งเครื่องมือ เช่น แผนและฐานข้อมูล และกระบวนการที่สามารถนำไปใช้ได้จริง

นอกจากนี้ ยังพัฒนาเครื่องมือและกลไกสนับสนุนระยะยาว เช่น ฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ แนวทาง (guidelines) สำหรับการใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำ การส่งเสริมกลไกพื้นที่อนุรักษ์รูปแบบใหม่ (OECMs) และการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งช่วยเชื่อมโยงการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำกับการขับเคลื่อนแผนความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติ (NBSAP) สู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่

ในมิติบกเรียนเชิงพื้นที่ จากการดำเนินงานในพื้นที่ เวียงหนองล่อง จังหวัดเชียงราย พรุณันธุลี จังหวัดสุราษฎร์ธานี และพรุควนเค็ง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าความท้าทายสำคัญของการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ อยู่ที่ความไม่สอดคล้องระหว่างการพัฒนาและพลวัตของระบบนิเวศ เช่น การจัดการน้ำเชิงโครงสร้างที่กระทบการไหลเวียนตามธรรมชาติ หรือการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินที่เพิ่มแรงกดดันต่อระบบนิเวศ ขณะเดียวกัน พื้นที่ชุ่มน้ำยังเป็นฐานทรัพยากรที่ชุมชนพึ่งพิงในมิติรายได้และวิถีชีวิตอย่างชัดเจน สะท้อนให้เห็นว่าการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำจำเป็นต้องคำนึงถึงทั้งระบบนิเวศ และชุมชนควบคู่กัน เพื่อรักษาสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

การดำเนินงานที่ผ่านมาแสดงให้เห็นบทบาทของ TEI ในการทำหน้าที่เป็นกลไกเชื่อมโยงระหว่างนโยบายองค์ความรู้ และการปฏิบัติในระดับพื้นที่ โดยไม่เพียงสนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำระดับจังหวัด แต่ยังขับเคลื่อนให้แผนดังกล่าวถูกนำไปสู่การปฏิบัติจริงในพื้นที่นำร่อง ผ่านการทำงานร่วมกับหน่วยงานท้องถิ่นและภาคีในพื้นที่ การออกแบบมาตรการที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ และการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมที่เอื้อต่อการตัดสินใจร่วม ขณะเดียวกัน ยังได้สังเคราะห์ข้อเสนอเชิงนโยบายและพัฒนาเครื่องมือสำคัญ เช่น ฐานข้อมูลเชิงพื้นที่และแนวทางการจัดการ ที่สามารถนำไปใช้สนับสนุนการดำเนินงาน

3

เมืองคูนานชายแดนไทย - ลาว - เมียนมา: ความร่วมมือขับเคลื่อนลดหมอกควันข้ามแดน

ทุกปีเมื่อเข้าสู่ฤดูแล้ง ภาคเหนือของประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์ฝุ่นละอองขนาดเล็ก PM2.5 ที่พุ่งสูงเกินมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดชายแดน ซึ่งมักมีค่าฝุ่นสะสมสูงหลายวันติดต่อกัน ส่งผลกระทบต่อสุขภาพ เศรษฐกิจ การท่องเที่ยว และคุณภาพชีวิตของประชาชนในวงกว้าง อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ยังลอยอยู่ในอากาศไม่ได้มีเพียงควันไฟ หากยังสะท้อนถึงข้อจำกัดของการบริหารจัดการที่ยังถูกแบ่งแยกด้วยเส้นพรมแดน ทั้งที่ธรรมชาติของปัญหา “หมอกควัน” ไม่เคยหยุดอยู่เพียงเขตแดนของประเทศใดประเทศหนึ่ง

ท่ามกลางความท้าทายดังกล่าว TEI มีแนวคิด “**เมืองคูนานชายแดน**” และถูกหยิบยกขึ้นมาเป็นกลไกความร่วมมือเชิงพื้นที่ เพื่อเชื่อมโยงการทำงานของเมืองหรืออำเภอที่มีพรมแดนติดกัน ภายใต้การสนับสนุนภายใต้การสนับสนุนจากสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) ผ่านการดำเนินงานโครงการพัฒนาความร่วมมือเมืองคูนานชายแดน ไทย-ลาว-เมียนมา เพื่อขับเคลื่อนการจัดการและลดมลพิษหมอกควันข้ามแดน ดำเนินงานโดยร่วมกับภาคีที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เป้าหมาย เพื่อมุ่งสร้างระบบการทำงานร่วมกันระหว่างพื้นที่ชายแดน ให้สามารถ **วางแผน ปฏิบัติ และติดตามผลร่วมกันอย่างเป็นระบบ** เพื่อลดการเผาในที่โล่งและการเผาป่า ซึ่งเป็นต้นเหตุสำคัญของหมอกควันข้ามแดน และมีความเชื่อมโยงกันทั้งในมิติภูมิประเทศ วิถีเกษตรกรรม และสภาพภูมิอากาศ พื้นที่ภูเขาด้านแนวชายแดนไทย-ลาว และไทย-เมียนมา เป็นทั้งพื้นที่เกษตรบนพื้นที่สูงและพื้นที่ป่า เมื่อเกิดการเผา ไม่ว่าจะเป็นเพื่อเตรียมพื้นที่เพาะปลูก กำจัดเศษวัสดุทางการเกษตร หรือไฟป่าที่ควบคุมไม่ได้ ควันไฟสามารถเคลื่อนตัวตามกระแสลมข้ามประเทศได้ภายในเวลาไม่กี่ชั่วโมง

อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ การประสานงานระดับพื้นที่ยังคงมีช่องว่าง ทั้งด้านข้อมูล การแจ้งเตือน และการปฏิบัติการร่วม ด้วยเหตุนี้ แนวคิด “**เมืองคูนานชายแดน**” จึงถูกพัฒนาเป็นกลไกเสริมในระดับจังหวัด อำเภอ และชุมชน เพื่อทำให้ความร่วมมือข้ามแดนเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมในระดับพื้นที่

“**เมืองคูนานชายแดน**” หมายถึง **พื้นที่เมืองหรือชุมชนที่ตั้งอยู่ตามแนวชายแดนของประเทศไทย และมีความเชื่อมโยงกับเมืองหรือชุมชนของประเทศเพื่อนบ้าน** ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การคมนาคม และการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

จากบริบทดังกล่าว จึงมีการจับคู่พื้นที่ชายแดนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด เช่น จังหวัดเชียงรายกับแขวงบ่อแก้วและไซยะบูลีของ สปป.ลาว หรือพื้นที่ชายแดนไทยกับเมืองท่าหลักในรัฐฉานของเมียนมา เพื่อพัฒนารอบการทำงานร่วมกันอย่างต่อเนื่องในระดับพื้นที่

แนวคิดนี้ ปรับเปลี่ยนจากการ “หารือเชิงนโยบาย” ไปสู่ “การทดลองปฏิบัติจริง” โดยสร้างกลไกความร่วมมือทางสังคมที่มีตามศักยภาพของแต่ละพื้นที่ ใน 3 ระดับสำคัญ

- **ระดับนโยบาย** กำหนดทิศทางร่วม สนับสนุนมาตรการ กติกา และการสื่อสารสาธารณะ รวมถึงการจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็น
- **ระดับจังหวัดหรือเมือง** พัฒนาแผนปฏิบัติการและกิจกรรมร่วม โดยเฉพาะในช่วงฤดูกาลเสี่ยงสูงเกิดไฟฟ้าและหมอกควัน
- **ระดับชุมชน** สร้างเครือข่ายผู้นำท้องถิ่นและภาคประชาชนของหมู่บ้านหรือชุมชนคู่ขนานการทำงานแบบ “พื้นที่ต่อพื้นที่” (city-to-city) ช่วยให้การสื่อสารรวดเร็วขึ้น เกิดเครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคม เข้าใจบริบทท้องถิ่นมากขึ้น และสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ได้มากขึ้น

4 กลไกหลัก ขับเคลื่อนความร่วมมืออย่างเป็นระบบ

1. **ระบบข้อมูลร่วม (Shared Data Platform)** ข้อมูลคือหัวใจของการจัดการหมอกควัน หากเมืองคู่ขนานสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลจุดความร้อน (Hotspot) แผนที่ความเสี่ยงไฟฟ้า และข้อมูลสภาพอากาศแบบเรียลไทม์ จะช่วยให้การตัดสินใจมีความแม่นยำมากขึ้น รวมถึงสามารถพัฒนาระบบแจ้งเตือนล่วงหน้าร่วมกัน เพื่อป้องกันไม่ให้ไฟลุกลามข้ามพรมแดน
2. **แผนปฏิบัติการร่วมตามฤดูกาล** แผนที่จะกำหนดช่วง “ห้ามเผา” เมืองคู่ขนานสามารถจัดทำ “ปฏิทินลดและเลื่อนการเผา” ที่สอดคล้องกับฤดูกาลเพาะปลูกและสภาพอากาศของทั้งสองฝั่ง รวมถึงการซ้อมแผนรับมือไฟป่าร่วม และการตั้งจุดประสานงานชายแดนในช่วงวิกฤต
3. **กลไกชุมชน-ชุมชน (People-to-People)** ความสำเร็จของการลดหมอกควันขึ้นอยู่กับความร่วมมือของประชาชน เมืองคู่ขนานสามารถสนับสนุนกิจกรรมทำแนวกันไฟร่วม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของผู้นำชุมชน และการสร้างเครือข่ายเยาวชนอาสาสมัครข้ามแดน ซึ่งช่วยสร้าง “ทุนทางสังคม” และความไว้วางใจระหว่างชุมชนสองฝั่ง
4. **มาตรการทางเศรษฐกิจและแรงจูงใจ** การเผาไหม้เกิดจากข้อจำกัดทางเศรษฐกิจ การจัดการเศษวัสดุเกษตรโดยไม่เผามีต้นทุนสูงกว่า ดังนั้น เมืองคู่ขนานจึงควรส่งเสริมทางเลือก เช่น การสนับสนุนเครื่องจักรสับย่อยวัสดุ การเพิ่มมูลค่าเศษพืช และการพัฒนาห่วงโซ่อุปทานเกษตรปลอดการเผา รวมถึงการใช้แรงจูงใจเชิงบวก เช่น การรับรองพื้นที่ปลอดการเผา หรือการเชื่อมโยงตลาดสีเขียว

ประสบการณ์จากการทำงานหลายพื้นที่ชายแดนสะท้อนว่า สะท้อนให้เห็นว่า โลกปัจจุบันเต็มไปด้วยความเชื่อมโยง การแก้ปัญหาจึงไม่อาจจำกัดอยู่เพียงขอบเขตการปกครอง แต่ต้องอาศัยความร่วมมือที่ยืดหยุ่น คล่องตัว และตั้งอยู่บนความเข้าใจร่วมกัน “เมืองคู่ขนานชายแดน” จึงไม่ใช่เพียงคำศัพท์เชิงนโยบาย หากคือความพยายามสร้างสะพานเชื่อมผู้คนสองฝั่งพรมแดน ให้มองเห็นปัญหาเดียวกัน และร่วมกันออกแบบอนาคตที่มีอากาศสะอาดกว่าเดิม เมื่อควันไฟลอยข้ามประเทศโดยไม่หยุดยั้ง ความร่วมมือก็ต้องก้าวข้ามเส้นแบ่งเช่นกัน และบางที คำตอบของหมอกควันที่ซับซ้อน อาจเริ่มต้นจากการที่เมืองเล็ก ๆ สองเมือง เลือกจะจับมือกันอย่างจริงจัง เพื่อปกป้องท้องฟ้าผืนเดียวกันของภูมิภาคนี้

4

แค่ปรับก็ช่วยลดการะสิ่งแวดล้อม "เปลี่ยนวิถีผลิต - ประ - บริโภค เพื่ออนาคตเครื่อง่ายลดขยะอาหาร "

ขยะอาหารที่มนุษย์สร้างขึ้นก่อให้เกิดมลพิษและปัญหาต่างๆ ทั้งระดับประเทศและระดับโลก TEI จึงให้ความสำคัญและตระหนักต่อปัญหาขยะอาหารมาอย่างต่อเนื่อง โดยร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการดำเนินการป้องกัน การลด และการจัดการขยะอาหารในรูปแบบต่างๆ

องค์การสหประชาชาติด้านสิ่งแวดล้อม (UNEP) รายงานว่าในปี 2022 โลกมีอาหารที่ถูกทิ้งในภาคครัวเรือนร้านอาหาร และค้าปลีกในปริมาณสูงมาก จนที่ยังมีประชากรจำนวนมากประสบปัญหาความหิวโหยและความไม่มั่นคงทางอาหาร สะท้อนถึงความไม่สมดุลระหว่างการผลิต การบริโภค และการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ปัญหาขยะอาหารจึงถูกหยิบยกให้เป็นหนึ่งในประเด็นสำคัญด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม ของประเทศไทยโดยกำหนดไว้ในแผนขับเคลื่อนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน พ.ศ. 2560 – 2580 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1) เพื่อขับเคลื่อนให้ภาคส่วนต่างๆ รวมถึงภาคเมืองและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีเป้าหมายและแนวทางในลดปริมาณขยะอาหารที่ชัดเจนมากขึ้น มาตั้งแต่ปี 2560 แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะของประเทศ ฉบับที่ 2 (2565-2570) ถือเป็นแผนที่กำหนดเป้าหมายการจัดการขยะอาหารไว้อย่างชัดเจนเป็นครั้งแรก

โครงการส่งเสริมการป้องกันและลดการเกิดขยะอาหาร และจัดการขยะอาหารจากแหล่งกำเนิด โดยใช้แนวคิด “การป้องกันและลดการเกิดขยะตั้งแต่ต้นทาง” และมุ่งเน้นที่แหล่งเกิดขยะอาหารขนาดใหญ่คือศูนย์อาหาร เนื่องจากเป็นศูนย์รวมของผู้ซื้อ ผู้ขาย รวมถึงผู้ดูแลสถานที่ซึ่งส่งผลต่อปริมาณและรูปแบบวิธีการนำไปกำจัดรวมถึงการใช้ประโยชน์ **TEI มองว่าการแก้ไขปัญหามลพิษต้องเริ่มจากเรื่องใกล้ตัวที่สุด คือ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม** การให้ความรู้และความตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากขยะอาหาร

การสร้างการรับรู้และพัฒนาศักยภาพผู้เกี่ยวข้องควบคู่กับภาครัฐต้องมีมาตรการและระเบียบการจัดการและบทบาทการดำเนินงานที่ชัดเจน จึงเสนอแนวทางการป้องกันขยะอาหาร โดยให้ความสำคัญกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในมิติต่างๆ ได้แก่ ผู้บริโภค พ่อค้าแม่ค้า (ผู้จำหน่ายอาหาร) เจ้าของตลาด (หรือสถานที่จำหน่ายอาหาร) และผู้ใช้ประโยชน์จากขยะอาหาร (เกษตรกร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

นอกจากนี้ **การขยายเครือข่ายการลดและการจัดการขยะอาหาร** เป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับการบริหารจัดการขยะอาหารให้เกิดผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยมุ่งสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ผู้ประกอบการร้านอาหาร โรงแรม ตลาด และภาคประชาสังคม ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะอาหารตั้งแต่ต้นทาง คัดแยกอย่างเหมาะสม และเชื่อมโยงไปสู่ผู้ใช้ประโยชน์ หรือกระบวนการนำกลับมาใช้ใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินการในลักษณะเครือข่ายจะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล องค์ความรู้ เทคโนโลยี และแนวปฏิบัติที่ดีระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทำให้การจัดการขยะอาหารไม่เป็นการะงองหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง แต่เป็นความรับผิดชอบร่วมกันของทุกภาคส่วน อีกทั้ง การขยายเครือข่ายยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างความตระหนักรู้แก่สังคมเกี่ยวกับคุณค่าของอาหาร การบริโภคอย่างรับผิดชอบ และการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ซึ่งจะนำไปสู่การลดปริมาณขยะอาหาร ลดภาระค่าใช้จ่ายในการกำจัดของเสีย ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนความมั่นคงทางอาหารของชุมชนและสังคมโดยรวม อันเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน

5

รายงานแนวโน้มขยะอิเล็กทรอนิกส์ไทย - ญี่ปุ่น เปลี่ยนข้อมูลสู่โอกาสสนับสนุนเศรษฐกิจหมุนเวียน

จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและพฤติกรรมการใช้บริโภคที่เปลี่ยนแปลง ส่งผลให้ทรัพยากรถูกใช้และทิ้งในระยะเวลาอันสั้น ขยะอิเล็กทรอนิกส์ (E-Waste) มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว หากพิจารณาการจัดการ E-Waste ภายใต้อะไรเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy: CE) จะสามารถเปลี่ยน “ของเสีย” ให้เป็น “ทรัพยากรที่มีมูลค่า” และต่อยอดสู่การสร้างระบบเศรษฐกิจที่ยั่งยืนได้

การจัดการข้อมูลขยะอิเล็กทรอนิกส์อย่างเป็นระบบ เป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียน โดยข้อมูลช่วยให้สามารถวิเคราะห์การไหลของวัสดุ (Material Flow Analysis) ระบุจุดสูญเสียทรัพยากร และกำหนดมาตรฐานการรีไซเคิลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการกู้คืนทรัพยากรได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาธุรกิจรีไซเคิล สร้างตลาดวัสดุหมุนเวียน และสนับสนุนการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้อื้อต่อการใช้ซ้ำ ซ่อมแซม และรีไซเคิล

ขณะที่ญี่ปุ่นมีระบบการจัดการ E-Waste ที่สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจหมุนเวียนอย่างเป็นรูปธรรม ผ่านกลไกหลักการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility: EPR) การออกแบบเพื่อการรีไซเคิลและเทคโนโลยีขั้นสูงในการคัดแยกและสกัดวัสดุ ช่วยรักษามูลค่าทรัพยากร ลดการใช้ทรัพยากรใหม่ และลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ความร่วมมือระหว่างไทย-ญี่ปุ่นจึงเป็นโอกาสสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนผ่านสู่การจัดการ E-Waste ด้วยหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน โดยเฉพาะในด้านการถ่ายทอดเทคโนโลยี การพัฒนาระบบ EPR การยกระดับมาตรฐานการรีไซเคิล และการจัดทำฐานข้อมูลร่วมในระดับภูมิภาค การนำแนวปฏิบัติที่ดีของญี่ปุ่นมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของไทย จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร ลดการสูญเสีย และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นรูปธรรม

สถานการณ์สิ่งแวดล้อมในปัจจุบันทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยเฉพาะปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและการใช้ทรัพยากรอย่างเกินความจำเป็น ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต สุขภาพของประชาชน และเศรษฐกิจของประเทศและทั่วโลก ด้วยเหตุนี้ นานาประเทศจึงให้ความสำคัญกับการดำเนินงานด้านการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกผ่านความร่วมมือระหว่างประเทศและการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อควบคุมการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลก สำหรับประเทศไทยนั้น ปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้รับความสนใจมากขึ้น องค์กรต่าง ๆ มีส่วนร่วมและบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม

สภาอากาศไทยในฐานะองค์กรด้านมนุษยธรรม ถือเป็นหนึ่งในองค์กรสำคัญที่ให้ความสนใจกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างจริงจัง ตลอดจนมีส่วนร่วมสนับสนุนเป้าหมายของประเทศในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ภายในปี 2050 โดยมี TEI ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษาในการดำเนิน **โครงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสำหรับหน่วยงานในสภาอากาศไทย “Green” Red Cross** ซึ่งมุ่งเน้นการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกภายในองค์กร พร้อมทั้งเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และแนวปฏิบัติด้านสิ่งแวดล้อม **ให้แก่บุคลากรของสภาอากาศไทย** เพื่อให้สามารถบริหารจัดการการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินงานของโครงการฯ ให้ความสำคัญกับการสร้างความตระหนักรู้ด้านสิ่งแวดล้อม และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคลากรในทุกระดับ ควบคู่กับการพัฒนาหน่วยงานต้นแบบ เพื่อเป็นแนวทางในการขยายผลไปยังหน่วยงานอื่น รวมถึงการถ่ายทอดองค์ความรู้ไปยังเจ้าหน้าที่ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ได้แก่ เหล่ากาชาดจังหวัด กิ่งกาชาดอำเภอ และเครือข่ายอาสาสมัครกาชาด เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ

การดำเนินงานโครงการฯ ยังเชื่อมโยงกับหลักการ MRV (Measurement, Reporting and Verification) หรือ การวัด การรายงาน และการตรวจสอบ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการประเมินและติดตามผลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกขององค์กรอย่างเป็นรูปธรรมและตรวจสอบได้ โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบเพื่อคำนวณปริมาณการปล่อยหรือดูดกลับก๊าซเรือนกระจกตามมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับ การจัดทำรายงาน และผ่านการทวนสอบความถูกต้องจากหน่วยงานภายนอกเพื่อความน่าเชื่อถือของรายงาน ซึ่งรายงานที่ได้จากกระบวนการดังกล่าวสามารถนำไปใช้ในการวางแผนพัฒนาเพื่อการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกขององค์กร รวมถึงเป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหารหน่วยงานและเปิดเผยต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อสนับสนุนการจัดสรรงบประมาณ การพัฒนาโครงการต่างๆ ตลอดจนการสร้างโอกาสด้านคาร์บอนเครดิต อีกทั้งยังช่วยลดความขัดแย้งกับชุมชน และเอื้อต่อการสร้างความร่วมมือในการจัดการสิ่งแวดล้อม เนื่องจากปัญหาโลกร้อนเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับทุกภาคส่วน

ภายใต้ความร่วมมือระหว่าง TEI กับสภาอากาศไทยในการดำเนินโครงการฯ ดังกล่าว ทำให้ปี 2568 ถือเป็นอีกก้าวสำคัญที่ TEI มีส่วนสำคัญในการยกระดับองค์กรสู่ความยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม การดำเนินการที่เกิดขึ้นยังนำไปสู่การถอดบทเรียนอันเป็นประโยชน์เพื่อพัฒนาต่อยอดการดำเนินการให้กับองค์กรเครือข่ายความร่วมมืออื่น ๆ ซึ่งจะเป็แนวทางในการดำเนินงานแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ ตามพันธกิจของ TEI ต่อไป

7

จัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร ลดการเผา เปลี่ยนเศษวัสดุให้กลายเป็นของมีค่า

ปัญหาการเผาวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรในที่โล่ง ไม่ว่าจะเป็นฟางข้าว ชังข้าวโพด หรือใบอ้อย ถือเป็นหนึ่งในต้นตอสำคัญที่ก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศและวิกฤตฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5) ซึ่งไม่เพียงแต่ทำลายระบบนิเวศและความอุดมสมบูรณ์ของหน้าดิน แต่ยังส่งผลกระทบต่อสุขภาพและระบบทางเดินหายใจของประชาชนในวงกว้าง TEI ได้ตระหนักถึงความรุนแรงของวิกฤตการณ์นี้ และได้รับสนับสนุนทุนการวิจัยจากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) อีกทั้งยังมีความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายหน่วยงานรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษาในพื้นที่เพื่อแสวงหาทางออกที่ยั่งยืนผ่านกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือการยุติการเผาอย่างเด็ดขาด และเปลี่ยนวัสดุที่เคยถูกมองว่าเป็น "ขยะ" ให้กลายเป็น "ทรัพยากรที่มีมูลค่า"

ปัจจุบันปัญหาฝุ่นควัน PM2.5 ได้รับการยกระดับให้เป็นวาระแห่งชาติที่ทุกภาคส่วนต้องร่วมกันแก้ไข อย่างไรก็ตาม การจะเปลี่ยนพฤติกรรมของเกษตรกรที่คุ้นชินกับการเผาเพื่อเตรียมแปลงเพาะปลูกอย่างรวดเร็วนั้นไม่สามารถทำได้ด้วยการบังคับใช้กฎหมายเพียงอย่างเดียว แต่ต้องอาศัยการสร้างความรู้ตระหนักรู้ การเข้าถึงเทคโนโลยีที่เหมาะสม และการพิสูจน์ให้เห็นถึงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่จับต้องได้ โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการของ TEI ทั้ง 3 ระยะจึงถูกออกแบบขึ้นอย่างเป็นระบบ เพื่อเข้าไปอุดช่องว่างดังกล่าว โดยให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกับคนในพื้นที่ สอดแทรกองค์ความรู้ และสร้างกลไกเครือข่ายที่เข้มแข็งเพื่อการพึ่งพาตนเอง

จุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงเริ่มขึ้นจาก "โครงการพัฒนาเครือข่ายชุมชนและเกษตรกรอาสาสมัครศึกษาสู่การจัดการขยะและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: พื้นที่จังหวัดมหาสารคามและขอนแก่น" โครงการนี้เปรียบเสมือนการวางรากฐานทางความคิด โดยดึงเอากลุ่มนักศึกษาและบุคลากรจากสถาบันการอาชีวศึกษาเกษตร เข้ามาทำงานร่วมกับชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกิดเป็นการบูรณาการพลังของคนรุ่นใหม่และภูมิปัญญาท้องถิ่น โครงการเน้นหนักในเรื่องการให้ความรู้พื้นฐาน การคิดแยกขยะต้นทาง และการจัดการเศษวัสดุอย่างถูกวิธี ผลลัพธ์ที่ได้ถือว่าประสบความสำเร็จอย่างก้าวกระโดด โดยสามารถบ่มเพาะและสร้างเกษตรกรต้นแบบได้ถึง 221 คน และเกิดการบอกต่อขยายเครือข่ายความร่วมมือได้กว้างขวางถึง 422 คน ฐานกำลังคนเหล่านี้ได้กลายเป็นกำลังสำคัญที่พร้อมเปิดรับนวัตกรรมใหม่ ๆ ในก้าวต่อไป

เมื่อเครื่อง่ายมีความพร้อมและเข้มแข็ง การยกระดับเพื่อสร้างแรงจูงใจทางเศรษฐกิจจึงเริ่มต้นขึ้นผ่าน "โครงการเสริมสร้างเครื่อง่ายเกษตรปลอดการเผาสู่ชุมชนต้นแบบลดฝุ่นควัน ด้วยการถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปวัสดุการเกษตรให้มีมูลค่าและลดต้นทุนการผลิต กรณีศึกษา: พื้นที่จังหวัดมหาสารคามและขอนแก่น" โครงการนี้ได้เปลี่ยนกระบวนการทัศนกิจของชาวนาในจังหวัดมหาสารคามและขอนแก่น จากการกำจัดทิ้งสู่การแปรรูปเพื่อสร้างรายได้ตามหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) โดยใช้พื้นที่จริงของเกษตรกรเป็นพื้นที่ปฏิบัติการ เกิดเป็นศูนย์การเรียนรู้ 3 แห่ง ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้สวนภูจวง และ ศูนย์เรียนรู้บ้านไร่แสนดี ในจังหวัดมหาสารคาม และ ศูนย์เรียนรู้บ้านท่านางเลื้อน-บ้านโจด ในจังหวัดขอนแก่น ที่ศูนย์เหล่านี้เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการนำฟางข้าวมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง เช่น กระดาษคราฟท์จากฟางข้าวที่พัฒนาต่อยอดออกมาจนเป็นผลิตภัณฑ์ดอกไม้จันทน์ และการทำสารปรับปรุงดินคุณภาพสูงที่มีธาตุอาหารตามมาตรฐานปุ๋ยอินทรีย์เพื่อลดต้นทุนการซื้อปุ๋ยเคมี โครงการนั้นนอกจากจะเป็นการสร้างโมเดลธุรกิจ (Business Model) และเส้นทางในการทำตลาดแล้วยังสามารถสร้างเกษตรกรต้นแบบด้านการแปรรูปได้ 80 คน และขยายเครื่อง่ายผู้ปฏิบัติงานจริงได้อีก 95 คน ซึ่งถือเป็นเครื่อง่ายพิสูจน์ว่า "การไม่เผา ก็สามารถทำเงินได้"

ในขณะเดียวกัน การแก้ไขปัญหาได้ขยายมิติไปยังกลุ่มพืชเศรษฐกิจอื่นที่มีสถิติการเผาสูง นั่นคือไร่อ้อย ผ่าน "โครงการพัฒนาและขยายเครื่อง่ายเกษตรกร สู่การจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา การจัดการใบอ้อยในจังหวัดลพบุรี" โครงการนี้มุ่งเน้นการแก้ปัญหาด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีชีวภาพ โดยชู บ้านห้วยขุนราม เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้สารเร่งการย่อยสลาย (พด.) เพื่อจัดการซากใบอ้อยที่หนาแน่น ความโดดเด่นของโครงการนี้คือการลงลึกถึงการเก็บตัวอย่างและวิเคราะห์หน้าตัดดิน (Soil Profile) เพื่อแสดงให้เห็นให้เกษตรกรเห็นด้วยตาตนเองว่า การหมักใบอ้อยทิ้งไว้ช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุ รักษาการเก็บความชื้น และทำให้โครงสร้างดินร่วนซุยขึ้นอย่างชัดเจน ซึ่งส่งผลดีต่อผลผลิตในฤดูกาลถัดไป กระบวนการเรียนรู้เชิงประจักษ์นี้ทำให้เกิดเกษตรกรต้นแบบที่ยอมเปลี่ยนพฤติกรรมรวมจำนวน 53 คน และมีเครื่อง่ายร่วมขยายผลแนวทางนี้อีก 39 คน และโครงการยังคงขยายผลต่อเนื่องไปยังบ้านน้ำสุดพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่กลุ่มเกษตรกรให้ความสนใจเทคโนโลยีสารเร่งการย่อยสลาย (พด.) ของทางสถาบัน ซึ่งมีเครื่อง่ายร่วมขยายผลอีก 63 คน

จากการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องของทั้ง 3 โครงการนี้ สะท้อนให้เห็นว่าความสำเร็จในการลดฝุ่นควัน PM2.5 ในภาคการเกษตร ไม่สามารถเกิดขึ้นได้จากการสั่งการจากบนลงล่างเพียงอย่างเดียว แต่เกิดจาก "เครื่อง่ายชุมชน" ที่เข้มแข็ง การใช้ศูนย์การเรียนรู้ในพื้นที่เป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ช่วยให้เกษตรกรเกิดความมั่นใจ กล้าทดลอง และเกิดความภาคภูมิใจในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลง การบูรณาการระหว่างองค์ความรู้ เทคโนโลยีการแปรรูป และหลักฐานเชิงวิทยาศาสตร์นี้ ไม่เพียงแต่ช่วยลดการเผาใช้ง่ายในการกำจัดของเสียและลดต้นทุนทางการเกษตร แต่ยังช่วยคืนความสมดุลให้สิ่งแวดล้อม และยกระดับคุณภาพชีวิตของชุมชนให้ก้าวสู่การเป็น "ชุมชนเกษตรกรรมยั่งยืนและอากาศสะอาด" ได้อย่างแท้จริง

8

ยกระดับคุณภาพชีวิตเยาวชน พัฒนาชุมชนต้นแบบ เพื่อขับเคลื่อนเมืองสู่สังคมเป็นกลางทางคาร์บอนอย่างยั่งยืน

ในปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศถือเป็นประเด็นท้าทายสำคัญของโลก ที่ก่อให้เกิดผลกระทบในวงกว้าง ทั้งด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน สถานการณ์ดังกล่าว จึงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการดำเนินมาตรการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ควบคู่กับการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

TEI ร่วมกับบริษัท ไทโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด และสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ดำเนินงานโครงการชุมชนลดเปลี่ยนโลกต่อเนื่องเป็นปีที่ 2 ในโครงการลดเปลี่ยนโลกกับโตโยต้า ภายใต้โครงการ ไทโยต้าเมืองสีเขียว โดยดำเนินการในลักษณะของการประกวดชุมชนที่มีการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันดำเนินกิจกรรมที่ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและเพิ่มการดูดกลับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ตามบริบทของพื้นที่ และสามารถต่อยอดสู่การสร้างมูลค่าและพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นด้วยการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ลดภาวะโลกร้อนอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อมุ่งสู่การสร้างสังคมที่มีความเป็นกลางทางคาร์บอนอย่างยั่งยืน และร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกตามเป้าหมายของประเทศ โดยในปี พ.ศ. 2568 ชุมชนที่ได้รับรางวัลชนะเลิศ ได้รับถ้วยรางวัลพระราชทานจากรัชกาลที่ 10 ในการประกวดชุมชนที่มีการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ชุมชนบ้านดอนยาวน้อย เทศบาลตำบลวังหิน จังหวัดนครราชสีมา นอกจากนี้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการสามารถดำเนินกิจกรรมที่ช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ 2,338,52 tonCO₂e และเพิ่มการดูดกลับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ได้ 1,216.27 tonCO₂ พร้อมเป็นชุมชนต้นแบบในการมุ่งสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอนต่อไป

ต่อเนื่องด้วยโครงการโตโยต้า 60 ปี ชุมชนสิ่งแวดล้อมยั่งยืน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและต่อยอดกิจกรรมของชุมชนที่มีความพร้อมและศักยภาพให้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและเพิ่มการดูดกลับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ มุ่งสู่การสร้างสังคมที่มีความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) อย่างยั่งยืน โดยในปี พ.ศ. 2568 ซึ่งเป็นการดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นปีที่ 2 สามารถพัฒนาชุมชนต้นแบบด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 10 แห่ง และอยู่ระหว่างการส่งเสริมเพื่อพัฒนาต่อเนื่องในปีถัดไปอีก 10 แห่ง โดยชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการพัฒนาเป็นชุมชนสิ่งแวดล้อมยั่งยืนเรียบร้อยแล้ว ได้แก่

- ① ชุมชนบ้านไร่ เทศบาลตำบลพระแท่น จ.กาญจนบุรี
- ② ชุมชนโนนชัย 1 เทศบาลนครขอนแก่น จ.ขอนแก่น
- ③ ชุมชนหมู่บ้านพัฒนา เทศบาลเมืองทุ่งสง จ.นครศรีธรรมราช
- ④ ชุมชนบ้านคลองอ้อม หมู่ 4 องค์การบริหารส่วนตำบลบางพระ จ.ฉะเชิงเทรา
- ⑤ ชุมชนกุดรัง เทศบาลตำบลนาเชือก จ.มหาสารคาม
- ⑥ ชุมชนร้านใน เทศบาลตำบลปริก จ.สงขลา
- ⑦ ชุมชนบ้านหน้าถ้ำ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าอุแท จ.สุราษฎร์ธานี
- ⑧ ชุมชนบ้านหนองงูเห่ล้อม เทศบาลตำบลวังหิน จ.นครราชสีมา
- ⑨ ชุมชนบ้านแม่กาท่าข้าม เทศบาลตำบลแม่กา จ.พะเยา
- ⑩ ชุมชนบ้านหัวฝาย เทศบาลตำบลป่าต้นนาครีว จ.ลำปาง

นอกจากนี้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เข้าร่วมโครงการสามารถดำเนินกิจกรรมที่ช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ 97.56 tonCO₂e เพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนในชุมชนได้ 319.44 tonCO₂e และเพิ่มการดูดกลืนก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์จากการเพิ่มพื้นที่สีเขียวได้ 222.93 tonCO₂

ในด้านการส่งเสริมองค์ความรู้และยกระดับคุณภาพชีวิตให้กับเยาวชนและสถานศึกษานั้น ทาง TEI ร่วมกับมูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย เล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและคุณภาพชีวิตของเยาวชน จึงได้ร่วมกันดำเนินโครงการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบโตโยต้ายั่งยืนวิทยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ครู และบุคลากรในสถานศึกษาให้สามารถพึ่งพาตนเองด้วยการดำเนินกิจกรรมที่ก่อให้เกิดความมั่นคงทางอาหาร บนพื้นฐานการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ควบคู่กับการสนับสนุนระบบสาธารณสุขไปรษณีย์พื้นฐาน และการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน รวมถึงการพัฒนาความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับกลุ่มผู้ประกอบการหรือชุมชนใกล้เคียงให้เกิดการเรียนรู้และดำเนินกิจกรรมร่วมกันในการเชื่อมโยงคุณค่าสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม โดยในปี พ.ศ. 2568 โรงเรียนที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนต้นแบบ ได้แก่ โรงเรียนบ้านลำคลอง จังหวัดตรัง เพื่อดำเนินการจัดทำแหล่งเรียนรู้การทำเกษตรอัจฉริยะ (Smart Farming) และการทำปุ๋ยสัตว์เพื่อเป็นแหล่งวัตถุดิบอาหารกลางวัน สร้างรายได้ และส่งเสริมอาชีพในอนาคต คิดเป็นรายได้จากการจำหน่ายไข่ไก่เฉลี่ย 1,997 บาท/เดือน ช่วยลดต้นทุนค่าซื้อไข่ไก่เพื่อนำมาประกอบอาหารกลางวันเฉลี่ย 2,347.50 บาท/เดือน วิเคราะห์ความคุ้มค่าพบว่าระยะเวลาคืนทุนประมาณ 1.3 ปี มีผลผลิตผักปลอดสารพิษจากแปลงเกษตรอัจฉริยะ ซึ่งสามารถนำออกจำหน่ายเพื่อสร้างรายได้ให้แก่โรงเรียน และนำผลผลิตส่วนหนึ่งมาประกอบอาหารกลางวันให้นักเรียน มูลค่าเฉลี่ยของผลผลิตผักปลอดสารพิษอยู่ที่ประมาณ 300 บาท/เดือน จากการส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาดจากโซลาร์เซลล์ช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้ประมาณ 911.82 kgCO₂e/ปี ลดค่าใช้จ่ายด้านพลังงานไฟฟ้าของโรงเรียนได้เฉลี่ยปีละประมาณ 9,000 บาท จากการดำเนินกิจกรรมลดการเกิดขยะ คัดแยกขยะรีไซเคิล และจัดการขยะอาหารอย่างถูกวิธี สามารถลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกได้เฉลี่ย 466.81 kgCO₂e/เดือน สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของมาตรการคัดแยกขยะที่เข้าไปส่งเสริมและวางรากฐานไว้ให้กับเยาวชนและสถานศึกษาที่จะเป็นกำลังสำคัญต่อไปในอนาคต

TEI มีความภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของเยาวชนและสถานศึกษา ผ่านการดำเนินกิจกรรมที่เสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร การอนุรักษ์พลังงาน และการจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางสำคัญ โดยทำหน้าที่เป็น “ผู้เพาะเมล็ดพันธุ์แห่งความยั่งยืน” ที่ส่งเสริมให้โรงเรียน ครู และนักเรียนมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมขยายผลการดำเนินงานไปสู่ชุมชน เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่และสังคมโดยรวม

ในปี 2567-2568 ฉลากเขียว สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย ได้ก้าวข้ามบทบาทเดิมในฐานะเครื่องหมายรับรองผลิตภัณฑ์ภายในประเทศ ไปสู่การเป็นกลไกเชิงระบบ ที่มีบทบาทสำคัญในการเชื่อมโยงนโยบายสิ่งแวดล้อมกับกลไกทางเศรษฐกิจในระดับภูมิภาคเอเชีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐอย่างยั่งยืน (Sustainable Public Procurement: SPP) และการขับเคลื่อนตลาดสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การพัฒนาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการยกระดับฉลากเขียวจาก “เครื่องมือสมัครใจ” ไปสู่ “เครื่องมือเชิงนโยบาย” ที่สามารถกำหนดทิศทางของตลาดและสนับสนุนเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพได้อย่างเป็นรูปธรรม

ความท้าทายที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การนำแนวคิด “ecolabel or equivalent” มาใช้เป็นกรอบอ้างอิงในระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ซึ่งช่วยให้หน่วยงานรัฐสามารถอ้างอิงเกณฑ์ด้านสิ่งแวดล้อมที่มีความน่าเชื่อถือและได้รับการยอมรับในระดับสากล โดยไม่จำเป็นต้องพัฒนาเกณฑ์ทางเทคนิค (technical criteria) ขึ้นใหม่ทั้งหมด แนวทางดังกล่าวได้รับการยืนยันถึงความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริงจากเวทีหารือเชิงนโยบายระดับประเทศ เกี่ยวกับการบูรณาการฉลากสิ่งแวดล้อมในงานจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้านงานก่อสร้าง ซึ่งชี้ให้เห็นว่าฉลากเขียวสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในทุกขั้นตอนของกระบวนการจัดซื้อตั้งแต่การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ (technical specifications) การประเมินข้อเสนอ (bid evaluation) ไปจนถึงการกำหนดเงื่อนไขในสัญญา (contract condi-

ในขณะเดียวกัน บทบาทของฉลากเขียวได้ขยายจากการเป็นเครื่องมือรับรองผลิตภัณฑ์ไปสู่การเป็นส่วนหนึ่งของ “โครงสร้างพื้นฐานของตลาดสีเขียว” โดยสามารถใช้เป็นเกณฑ์ขั้นต่ำในการคัดเลือกสินค้า (eligibility criteria) และเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบความสอดคล้องด้านสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบการในระยะสัญญา การพัฒนาดังกล่าวช่วยลดภาระของหน่วยงานภาครัฐในการประเมินข้อมูลทางเทคนิคที่ซับซ้อนและลดความเสี่ยงจากการกล่าวอ้างด้านสิ่งแวดล้อมที่ไม่ถูกต้อง (greenwashing) ผ่านการใช้ระบบการรับรองโดยหน่วยงานอิสระในมิติระดับภูมิภาค ได้แก่ หน่วยรับรองฉลากสิ่งแวดล้อมที่เป็นสมาชิกของเครือข่ายฉลากสิ่งแวดล้อมโลก TEI ได้เชื่อมโยงและริเริ่มการดำเนินงานระดับภูมิภาคของอาเซียนในการพัฒนามาตรฐานและแนวทางการยอมรับผลการตรวจประเมินของฉลากสิ่งแวดล้อมร่วมกัน โดยเฉพาะในโครงการที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรรักษาความหลากหลายทางชีวภาพส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียน และลดมลพิษ ตลอดจนการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งมีข้อเสนอเชิงนโยบายให้ประเทศสมาชิกพัฒนาแนวทางการกำหนดมาตรฐานร่วม (harmonization) การใช้เอกสารและระบบข้อมูลในรูปแบบเดียวกัน รวมถึงการส่งเสริมการยอมรับร่วมกันของระบบรับรอง (mutual recognition) เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมแก่คู่ค้าและลดอุปสรรคทางเทคนิคระหว่างประเทศ การพัฒนาดังกล่าวถือเป็นก้าวสำคัญในการวางรากฐานให้ฉลากเขียวของประเทศไทยเป็นที่ยอมรับในระดับภูมิภาคและระดับสากล

อ้างอิง

- 1.โครงการ Greening Supply and demand of Construction materials: Advancing Eco-Labels and Sustainable Public Procurement for climate and biodiversity protection (EcoAdvance), UNEP
- 2.โครงการ Development of Guidance for Green Public Procurement Mandatory Requirements and Reporting for Purchasing Low-Carbon Cement, UNIDO

ในภาพรวม การยกระดับฉลากเขียวในปีที่ผ่านมา ได้ส่งผลเชิงบวกต่อการขับเคลื่อนนโยบายด้านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐอย่างยั่งยืนของประเทศไทย โดยช่วยให้การกำหนดข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อมในเอกสารจัดซื้อจัดจ้างมีความชัดเจนและสามารถนำไปใช้ได้จริงมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยเฉพาะด้านการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน (SDG 12) ตลอดจนเป้าหมายการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศ (NDC)

ทั้งนี้ ในระยะต่อไป TEI มีแผนที่จะผลักดันการพัฒนาความร่วมมือในระดับภูมิภาคอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้นการจัดทำข้อตกลงการยอมรับร่วม (Mutual Recognition Agreement: MRA) การพัฒนาเกณฑ์กลาง (common core criteria) ในระดับภูมิภาค และการเชื่อมโยงระบบข้อมูลฉลากเขียวเข้ากับแพลตฟอร์มดิจิทัลด้านการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ เพื่อสนับสนุนระบบการติดตามและประเมินผล (Monitoring, Reporting and Verification: MRV) อย่างเป็นระบบ อันจะนำไปสู่การยกระดับบทบาทของฉลากเขียวไทยให้เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจสีเขียวทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาคต่อไป

ในปี 2568 ประเทศไทยได้ก้าวไปอีกขั้นสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืน ด้วยการจัดทำกรอบสมรรถนะ Climate Change Literacy ขึ้นเป็นครั้งแรกของประเทศ ภายใต้ความร่วมมือระหว่าง สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) และ สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย (TEI) โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับศักยภาพของกำลังคนไทยให้สามารถเข้าใจ รับมือ และมีส่วนร่วมต่อการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้อย่างเป็นระบบ ไม่ใช่เพียงในเชิงความรู้เท่านั้น แต่รวมถึงในระดับการปฏิบัติการวิเคราะห์เชิงเทคนิค และการกำหนดนโยบายด้วย

การพัฒนากรอบสมรรถนะดังกล่าวมีความสำคัญอย่างยิ่งในบริบทที่ประเทศไทยได้ประกาศเป้าหมาย Carbon Neutrality ภายในปี 2050 และ Net Zero GHG Emissions ภายในปี 2065 ซึ่งเป็นเป้าหมายระดับประเทศที่ไม่อาจบรรลุได้ด้วยมาตรการทางนโยบายเพียงอย่างเดียว แต่ต้องอาศัย “กำลังคน” ที่มีความพร้อมในทุกระดับ ตั้งแต่ประชาชนทั่วไป ผู้ปฏิบัติงานในองค์กร ผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม ไปจนถึงผู้บริหารและผู้กำหนดนโยบายของประเทศ กรอบ Climate Change Literacy จึงถือเป็นกลไกสำคัญในการเปลี่ยนเป้าหมายด้านสภาพภูมิอากาศจาก “นโยบายบนกระดาษ” ไปสู่ “ขีดความสามารถที่ใช้ได้จริงในสังคม”

สาระสำคัญของกรอบนี้อยู่ที่การออกแบบให้ครอบคลุมการพัฒนาสมรรถนะอย่างเป็นลำดับขั้น โดยแบ่งออกเป็น 4 ระดับหลัก ได้แก่ Functional Literacy, Interactive Literacy, Critical Literacy และ Transitional Literacy ซึ่งสะท้อนพัฒนาการจากระดับความตระหนักรู้พื้นฐานไปสู่ระดับการมีส่วนร่วม การใช้ข้อมูลเชิงเทคนิค และการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์ในที่สุด โครงสร้างลักษณะนี้ทำให้กรอบสมรรถนะไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อม แต่เปิดพื้นที่ให้คนในทุกวิชาชีพและทุกภาคส่วนสามารถเชื่อมโยงบทบาทของตนเข้ากับการลดก๊าซเรือนกระจกได้อย่างเหมาะสม

ในระดับแรก คือ Functional Literacy (FL) กรอบสมรรถนะมุ่งสร้างพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อมให้แก่ประชาชนทั่วไป นักเรียน และพนักงานทั่วไป โดยเน้นให้เข้าใจสาเหตุและผลกระทบของภาวะโลกร้อน พฤติกรรมของมนุษย์ที่มีส่วนทำให้เกิดก๊าซเรือนกระจกเพิ่มขึ้น ตลอดจนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในชีวิตประจำวัน เช่น การใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการขยะอย่างยั่งยืน และการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีฉลากหรือสัญลักษณ์ด้านสิ่งแวดล้อม ระดับนี้จึงเป็นฐานสำคัญของการสร้าง “พลเมืองคาร์บอนต่ำ” ที่มีความรู้และสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองได้จริง

ระดับที่สอง คือ Interactive Literacy (IL) ซึ่งขยับจากการรับรู้ส่วนบุคคลไปสู่การมีส่วนร่วมในระดับองค์กร และชุมชน กลุ่มเป้าหมายของระดับนี้ได้แก่ นักศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา เจ้าหน้าที่จัดซื้อ และเจ้าหน้าที่ภาคสนาม โดยสมรรถนะจะเน้นการเข้าร่วมกิจกรรมลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก การสื่อสารและรายงานผลการดำเนินงาน การใช้ข้อมูลจากฉลากหรือมาตรฐานสิ่งแวดล้อมเพื่อประกอบการตัดสินใจ และการวิเคราะห์ผลกระทบของผลิตภัณฑ์หรือบริการ เพื่อเสนอแนวทางลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในองค์กร ระดับนี้จึงมีความหมายอย่างมากต่อการผลักดันให้หน่วยงานต่าง ๆ เริ่มเปลี่ยนผ่านจากความตระหนักรู้ไปสู่การบริหารจัดการที่มีผลในทางปฏิบัติ เช่น การจัดซื้อจัดจ้างสีเขียว การคัดเลือกผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม หรือการขับเคลื่อนกิจกรรมลดคาร์บอนภายในองค์กร ความสำคัญของระดับ Critical Literacy อยู่ที่การทำให้ประเทศมีบุคลากรที่ไม่เพียง “เข้าใจประเด็นสิ่งแวดล้อม” แต่สามารถทำงานกับข้อมูลจริง มาตรฐานจริง และเครื่องมือจริงได้ เช่น LCA, EPD, Carbon Footprint และกรอบมาตรฐานสากลต่าง ๆ เอกสารยังระบุชัดว่า ระดับนี้เชื่อมโยงกับมาตรฐานอย่าง ISO 14040/44,

ISO 14067, ISO 14064 และ IWA 42 ซึ่งสะท้อนว่ากรอบสมรรถนะดังกล่าวไม่ได้พัฒนาขึ้นแบบทั่วไป แต่มีฐานคิดที่สอดคล้องกับระบบการรายงานและการประเมินที่ใช้ในระดับสากล จึงช่วยเสริมความพร้อมของประเทศไทยต่อการกำกับภายในประเทศและการแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศในอนาคต

ระดับที่สาม คือ Critical Literacy (CL) ซึ่งถือเป็นแกนกลางของการพัฒนาบุคลากรด้านเทคนิคและวิชาการของประเทศ ระดับนี้ครอบคลุมสมรรถนะที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์แหล่งกำเนิดก๊าซเรือนกระจก การจัดทำข้อมูล Carbon Footprint of Product (CFP) และ Carbon Footprint of Organization (CFO) การพัฒนาข้อมูลเพื่อจัดทำ Environmental Product Declaration (EPD) การเตรียมข้อมูลเพื่อการขึ้นทะเบียนคาร์บอนเครดิต ตลอดจนการเชื่อมโยงมาตรฐานสิ่งแวดล้อมสากลกับบริบทของประเทศไทย นอกจากนี้ยังครอบคลุมการประเมินต้นทุนประสิทธิภาพ และศักยภาพของมาตรการลดก๊าซเรือนกระจก รวมถึงการวิเคราะห์ผลกระทบของกลไกตลาดคาร์บอน และมาตรการทางการค้าระหว่างประเทศต่อองค์กรหรือประเทศอีกด้วย ความสำคัญของระดับ Critical Literacy อยู่ที่การทำให้ประเทศมีบุคลากรที่ไม่เพียง “เข้าใจประเด็นสิ่งแวดล้อม” แต่สามารถทำงานกับข้อมูลจริง มาตรฐานจริง และเครื่องมือจริงได้ เช่น LCA, EPD, Carbon Footprint และกรอบมาตรฐานสากลต่างๆ เอกสารยังระบุอีกด้วยว่าระดับนี้เชื่อมโยงกับมาตรฐานอย่าง ISO 14040/44, ISO 14067, ISO 14064 และ IWA 42 ซึ่งสะท้อนว่ากรอบสมรรถนะดังกล่าวไม่ได้พัฒนาขึ้นแบบทั่วไป แต่มีฐานคิดที่สอดคล้องกับระบบการรายงานและการประเมินที่ใช้ในระดับสากล จึงช่วยเสริมความพร้อมของประเทศไทยต่อการกำกับภายในประเทศและการแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศในอนาคต

ระดับที่สี่ คือ Transitional Literacy (TL) ซึ่งเป็นระดับของการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์และการกำหนดนโยบายกลุ่มเป้าหมายได้แก่ ผู้บริหารระดับสูง คณะกรรมการผู้กำหนดนโยบาย และฝ่ายจัดซื้อเชิงกลยุทธ์ โดยสมรรถนะในระดับนี้ครอบคลุมการกำหนดนโยบายด้านการลดก๊าซเรือนกระจกให้สอดคล้องกับเป้าหมายความยั่งยืนขององค์กรตามหลัก ESG การถ่ายทอดนโยบายและสร้างการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียระดับสูง การประเมินความเสี่ยงและโอกาสเชิงยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับ ESG และการลดก๊าซเรือนกระจก ตลอดจนการขับเคลื่อนและสื่อสารนโยบายไปยังผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอกองค์กร

ในมิตินี้ เอกสารยังชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ผู้ที่มีสมรรถนะในระดับ Transitional Literacy ต้องสามารถเข้าใจประเด็นเชิงยุทธศาสตร์ร่วมสมัย เช่น CBAM, ESG, Net Zero Mandate และสามารถใช้อยู่อุปกรณ์จาก MRV, EPD และ Carbon Report เพื่อประกอบการตัดสินใจได้ นั่นหมายความว่า Climate Change Literacy ไม่ได้เป็นเพียงเรื่องของสิ่งแวดล้อม แต่ได้กลายเป็นเรื่องของการบริหารความเสี่ยงองค์กร ความสามารถในการแข่งขันของภาคธุรกิจ และทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะยาวอย่างแท้จริง

บทบาทของ TEI ในกระบวนการนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะ TEI ไม่ได้เพียงมีส่วนร่วมในเชิงกระบวนการจัดทำเอกสารเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทในฐานะองค์กรที่เชื่อมโยงองค์ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมเข้ากับการใช้งานจริง ทั้งในมิติของมาตรฐานสากล เครื่องมือด้านหลากหลายสิ่งแวดล้อม ข้อมูลคาร์บอน และการประยุกต์ใช้ในภาคธุรกิจและภาครัฐ การมีส่วนร่วมของ TEI ช่วยให้การรอบสมรรถนะชุดนี้มีลักษณะเป็น “เครื่องมือเชิงระบบ” มากกว่าเป็นเพียงกรอบแนวคิดเชิงวิชาการ เพราะสามารถเชื่อมต่อกับประเด็นสำคัญที่กำลังเกิดขึ้นจริงในประเทศ เช่น การจัดซื้อจัดจ้างสีเขียว การเปิดเผยข้อมูลสิ่งแวดล้อมของผลิตภัณฑ์ การพัฒนาเครื่องมือคาร์บอน และการยกระดับศักยภาพของบุคลากรไทยให้ตอบโจทย์เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำได้อย่างเป็นรูปธรรม

หากพิจารณาในเชิงยุทธศาสตร์ การพัฒนา Climate Change Literacy ของประเทศไทยครั้งนี้อาจกล่าวได้ว่าเป็นการวาง “โครงสร้างพื้นฐานด้านกำลังคน” สำหรับยุคเศรษฐกิจสีเขียวและการเปลี่ยนผ่านสู่สังคมคาร์บอนต่ำ เพราะแม้ประเทศจะมีนโยบาย มีเป้าหมาย และมีเครื่องมือเชิงเทคนิคที่ก้าวหน้าเพียงใด แต่หากขาดบุคลากรที่เข้าใจ และสามารถดำเนินงานตามกรอบเหล่านั้นได้จริง การเปลี่ยนผ่านก็ย่อมเกิดขึ้นได้ยาก กรอบสมรรถนะนี้จึงเข้ามาเติมเต็มช่องว่างสำคัญระหว่าง “นโยบาย” กับ “การปฏิบัติ” และช่วยให้ประเทศไทยมีทิศทางการพัฒนาด้านกำลังคนที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 อย่างชัดเจน

ในภาพรวม การจัดทำกรอบ Climate Change Literacy ถือเป็นก้าวสำคัญของประเทศไทยในการสร้างระบบกำลังคนที่สามารถ เข้าใจ ลงมือทำ วิเคราะห์ และกำหนดนโยบาย เพื่อรองรับการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำได้อย่างครบวงจร ไม่เพียงช่วยสนับสนุนเป้าหมาย Carbon Neutrality และ Net Zero ของประเทศเท่านั้น แต่ยังช่วยเสริมศักยภาพการแข่งขันของภาคธุรกิจไทย เพิ่มความพร้อมต่อมาตรการทางการค้าระหว่างประเทศ และสร้างรากฐานให้การพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศมีความมั่นคงมากยิ่งขึ้น

11

หลากหลายแวดลอมแรกสำหรับผลิตภัณฑ์ "อาหาร" จากวิสาหกิจชุมชน เพื่อการคุ้มครองสิ่งแวดลอมและผู้บริโภค

สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย (Thailand Environment Institute) ได้ดำเนินบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนในประเทศไทยมาอย่างต่อเนื่อง โดยหนึ่งในความท้าทายที่สำคัญคือการพัฒนาหลากหลายผลิตภัณฑ์ "อาหาร" จากวิสาหกิจชุมชน ภายใต้โครงการหลากหลายผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและผู้บริโภค ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ซึ่งถือเป็นแนวทางใหม่ในการเชื่อมโยงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การคุ้มครองสิทธิ์และความปลอดภัยของผู้บริโภค พร้อมสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าในระดับชุมชน การดำเนินงานดังกล่าวมีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนผู้ผลิตรายย่อยให้สามารถยกระดับมาตรฐานการผลิตอาหารได้อย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค และสอดคล้องกับแนวโน้มตลาดที่ให้ความสำคัญกับความยั่งยืนมากขึ้น

การพัฒนาหลากหลายผลิตภัณฑ์สำหรับผลิตภัณฑ์อาหารจากวิสาหกิจชุมชนเกิดขึ้นภายใต้แนวคิดการพิจารณาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตลอดวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์ (Life Cycle Thinking) ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญที่ใช้ในระบบหลากหลายสิ่งแวดล้อมระดับสากล โดยครอบคลุมตั้งแต่กระบวนการจัดหาวัตถุดิบ การผลิต การแปรรูป การบรรจุภัณฑ์ การขนส่งไปจนถึงการจัดการของเสีย แนวทางดังกล่าวช่วยให้สามารถระบุจุดสำคัญที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และกำหนดเกณฑ์การประเมินที่เหมาะสมสำหรับผลิตภัณฑ์อาหารจากชุมชน ซึ่งมักมีรูปแบบการผลิตขนาดเล็ก แต่มีความหลากหลายทางภูมิปัญญาและทรัพยากรท้องถิ่น โดยการผลิตอาหารส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างกว้างขวาง ตั้งแต่การปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกระบวนการผลิตและการขนส่ง การใช้พลังงานสูง การสร้างขยะบรรจุภัณฑ์พลาสติกจำนวนมาก และการใช้น้ำมหาศาล นอกจากนี้ยังนำไปสู่การเสื่อมโทรมของดิน การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพจากการทำเกษตรเชิงเดี่ยวเพื่อป้อนโรงงาน

กระบวนการพัฒนาหลักเกณฑ์หลากหลายสิ่งแวดล้อมนี้ดำเนินการผ่านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายภาคส่วน (multi-stakeholder approach) โดยสถาบันสิ่งแวดล้อมไทยได้ทำงานร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ ผู้เชี่ยวชาญ การกำหนดมาตรฐานการควบคุมทั้งด้านคุณภาพและด้านความปลอดภัย นักวิชาการด้านสิ่งแวดล้อม ผู้แทนวิสาหกิจชุมชน และองค์กรผู้บริโภค เพื่อกำหนดเกณฑ์ที่มีความสมดุลระหว่างความเข้มงวดด้านสิ่งแวดล้อม ความปลอดภัยอาหาร และความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง การมีส่วนร่วมดังกล่าวช่วยให้หลักเกณฑ์มีความโปร่งใสได้รับการยอมรับ และสามารถนำไปใช้ได้จริงในระดับพื้นที่ ซึ่งระหว่างปี 2567-2568 ได้มีกลุ่มผู้ประกอบการผลิตอาหารได้ทดลองใช้เกณฑ์และผ่านการประเมินโดยคณะกรรมการ ทั้งสิ้น 24 ราย มากกว่า 90 รายการสินค้า

หลักเกณฑ์ตลาดสิ่งแวดลอมสำหรับผลิตภัณฑ์อาหาร จากวิสาหกิจชุมชนให้ความสำคัญกับประเด็นสำคัญหลายด้าน ได้แก่ การใช้วัตถุดิบจากแหล่งที่ยั่งยืนและภายในท้องถิ่นเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากการขนส่ง การควบคุมคุณภาพ ความสะอาด ในกระบวนการผลิตตามหลักมาตรฐาน การจัดการพลังงานและน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ การลดและการจัดการของเสียจากกระบวนการผลิต รวมถึงการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังมีการกำหนดข้อกำหนดด้านการรับประกันสินค้าและการตรวจสอบย้อนกลับ (traceability) เพื่อให้สามารถติดตามแหล่งที่มาของวัตถุดิบและกระบวนการผลิตได้อย่างโปร่งใส ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้บริโภค

อีกหนึ่งผลลัพธ์ที่สำคัญของการดำเนินงานนี้คือการสร้างโอกาสทางการตลาดให้กับผลิตภัณฑ์อาหารจากวิสาหกิจชุมชน การมีตลาดสิ่งแวดลอมช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือของผลิตภัณฑ์ และเป็นเครื่องมือสื่อสารข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนไปยังผู้บริโภค ทำให้ผู้บริโภคสามารถตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าได้อย่างมีข้อมูล (informed choice) ขณะเดียวกันยังช่วยส่งเสริมให้ผู้ผลิตในชุมชนปรับปรุงกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น

นอกจากการพัฒนาหลักเกณฑ์ตลาดแล้ว สถาบันสิ่งแวดล้อมไทยยังได้ดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพให้กับวิสาหกิจชุมชน เช่น การฝึกอบรมเกี่ยวกับแนวทางการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม การให้คำปรึกษาในการปรับปรุงกระบวนการผลิต การพัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมในระดับชุมชน การสนับสนุนการเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่กระบวนการรับรองตลาด รวมถึงแนวทางสื่อสาร

การตลาด สิ่งเหล่านี้ช่วยให้ผู้ประกอบการรายย่อยสามารถปฏิบัติตามมาตรฐานทั้งด้านคุณภาพและสิ่งแวดล้อมได้อย่างเป็นรูปธรรม เพิ่มความสามารถแข่งขันในตลาดที่ให้ความสำคัญกับความยั่งยืนได้มากขึ้น

การพัฒนาตลาดสิ่งแวดลอมสำหรับผลิตภัณฑ์อาหารจากวิสาหกิจชุมชนจึงถือเป็นก้าวสำคัญในการเชื่อมโยงเป้าหมายด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมเศรษฐกิจฐานราก และการคุ้มครองผู้บริโภคเข้าด้วยกัน โดยช่วยสร้างกลไกตลาดที่สนับสนุนการผลิตที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการบริโภคอย่างยั่งยืนในสังคมไทย ในระยะยาว แนวทางดังกล่าวยังมีศักยภาพในการขยายผลไปสู่ผลิตภัณฑ์ชุมชนประเภทอื่น และสนับสนุนการบูรณาการนโยบายเศรษฐกิจหมุนเวียนและการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ

ผลการดำเนินงานนี้สะท้อนบทบาทของสถาบันสิ่งแวดล้อมไทยในฐานะองค์กรกลางด้านสิ่งแวดล้อมที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงองค์ความรู้ด้านวิชาการ นโยบายสาธารณะ และการปฏิบัติจริงในภาคการผลิตเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศไทย ผ่านเครื่องมือด้านตลาดสิ่งแวดลอมที่สามารถสร้างทั้งประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคมไปพร้อมกัน

อ้างอิง

หลักเกณฑ์การรับรองตลาดผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและผู้บริโภค

TBCSD Towards a Sustainable Future มุ่งสร้างแรงขับเคลื่อนภาคธุรกิจไทยสู่ความยั่งยืน

ปัจจุบันวิกฤตปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมโลกและผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้สร้างโจทย์ครั้งสำคัญให้กับทุกประเทศทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทย ได้มาร่วมหาคำตอบในการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อันเป็นโจทย์ที่มีความท้าทายในการดำเนินงานของแต่ละประเทศ โดยการจะหาคำตอบได้นั้นต้องอาศัยความร่วมมือบูรณาการจากทุกภาคส่วนในการร่วมกำหนดทิศทางการทำงานของประเทศให้เป็นรูปธรรมและยอมรับจากสากล ปัจจุบันองค์กรภาคธุรกิจไทยนับว่าเป็นกลไกในการขับเคลื่อนด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่มีบทบาทสำคัญในการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศ เพื่อร่วมยกระดับประเทศสู่เศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

แนะนำองค์กร TBCSD

สำหรับประเทศไทยได้มีการรวมตัวกันขององค์กรภาคธุรกิจไทยที่เป็นผู้นำด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน มาร่วมมือกันทำงานเรื่องความยั่งยืนที่ทันกระแสโลก และตอบโจทย์ทิศทางการพัฒนาของประเทศในนามขององค์กรธุรกิจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน หรือ Thailand Business Council for Sustainable Development (TBCSD) ในฐานะเครือข่ายภาคธุรกิจไทยที่ใหญ่ที่สุด เครือข่ายหนึ่งของประเทศที่เกิดจากการรวมตัวกันขององค์กรภาคธุรกิจไทยและรัฐวิสาหกิจชั้นนำจำนวน 47 องค์กร ครอบคลุมทุกกลุ่มอุตสาหกรรม และธุรกิจหลักของประเทศ ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม การเงิน สินค้าอุตสาหกรรม

อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ทรัพยากร บริการ เทคโนโลยี และอื่น ๆ ได้เข้าไปมีบทบาทสำคัญในการร่วมขับเคลื่อนกับองค์กรภาคีทุกภาคส่วนในการแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่สำคัญของประเทศ และยังเป็นเครือข่ายในระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่เชื่อมโยงกับสภาธุรกิจโลกเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (World Business Council for Sustainable Development หรือ WBCSD) เพื่อนำองค์ความรู้และแนวปฏิบัติต่าง ๆ มาส่งเสริมให้ธุรกิจในประเทศไทยเกิดความยั่งยืนตามทิศทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนในระดับโลก

- 1.บริษัท แอดวานซ์ อินโฟร์ เซอร์วิส จำกัด (มหาชน)
- 2.บริษัท เอจีซี วีนิไทย จำกัด (มหาชน)
- 3.บริษัท आयโन्-โม-โตะ (ประเทศไทย) จำกัด
- 4.บริษัท ปูนซีเมนต์เอเชีย จำกัด (มหาชน)
- 5.บริษัท แอสเซทไวส์ จำกัด (มหาชน)
- 6.บริษัท บางจาก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
- 7.บริษัท บางจาก ศรีราชา จำกัด (มหาชน)
- 8.บริษัท เซฟรอนประเทศไทยสำรวจและผลิต จำกัด
- 9.บริษัท คอยคำผลิตภัณฑ์อาหาร จำกัด
- 10.บริษัท ดีบีเอส เอ (1991) จำกัด (มหาชน)
- 11.กลุ่มบริษัท ดาว ประเทศไทย
- 12.การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย
- 13.บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน)
- 14.บริษัท จีซี เมนเทนแนนซ์ แอนด์ เอนจิเนียริง จำกัด
- 15.บริษัท โกลบอลกรีนเคมิคอล จำกัด (มหาชน)
- 16.บริษัท โกลบอล เพาเวอร์ ซินเนอร์ยี่ จำกัด (มหาชน)
- 17.ธนาคารออมสิน
- 18.บริษัท กัลฟ์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)
- 19.การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- 20.บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน)
- 21.บริษัท จระเข้ คอร์ปอเรชั่น จำกัด
- 22.ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)
- 23.ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)
- 24.บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน)
- 25.บริษัท น้ำตาลมิตรผล จำกัด
- 26.บริษัท ออริจัน พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด (มหาชน)
- 27.การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
- 28.บริษัท ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)
- 29.บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน)
- 30.บริษัท ปตท. น้ำมันและการค้าปลีก จำกัด (มหาชน)
- 31.บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
- 32.บริษัท ราช กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
- 33.บริษัท สหวิริยาสตีลอินดัสตรี จำกัด (มหาชน)
- 34.บริษัท ปูนซีเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)
- 35.บริษัท แสง-โกเบ็ง (ประเทศไทย) จำกัด
- 36.บริษัท เอสซีบี เอกซ์ จำกัด (มหาชน)
- 37.บริษัท สตาร์ ปิโตรเลียม รีไฟน์นิ่ง จำกัด (มหาชน)
- 38.บริษัท ซูมิโตโม รับบอร์ (ไทยแลนด์) จำกัด
- 39.บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)
- 40.สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
- 41.บริษัท ไทยฮอนด้า จำกัด
- 42.บริษัท ไทยน้ำทิพย์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด
- 43.บริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน)
- 44.บริษัท ไทรีเชนไทย เอเยนซี่ส์ จำกัด (มหาชน)
- 45.บริษัท ไทโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด
- 46.บริษัท ยูนิลีเวอร์ ไทย เทรดดิง จำกัด
- 47.บริษัท เหล็กกรัฟฟ์ จำกัด

และนอกจากองค์กรสมาชิกแล้วนั้น TBCSD ได้ร่วมมือกับองค์กรพันธมิตรจาก 6 หน่วยงานหลักของประเทศ ได้แก่

- ① สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
- ② หอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย
- ③ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
- ④ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
- ⑤ องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)
- ⑥ สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)

ในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์กรภาคธุรกิจไทยและร่วมสนับสนุนการเปลี่ยนผ่านสู่สังคมและเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำอย่างยั่งยืน

ปัจจุบัน TBCSD มี TEI ซึ่งเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนด้านสิ่งแวดล้อมที่ดำเนินงานในรูปแบบสถาบันวิชาการอิสระและเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการมีส่วนร่วมในการยกระดับการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมอันครอบคลุมทุกมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาคตามมาตรฐานสากลที่ยึดมั่นในความเป็นกลาง มาทำหน้าที่เป็นสำนักเลขาธิการขององค์กรธุรกิจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยดำเนินงานผ่านโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับองค์กรสมาชิกและองค์กรพันธมิตร จนทำให้ TBCSD กลายมาเป็นผู้นำภาคธุรกิจในการยกระดับมาตรฐานสู่สากลให้มีการดำเนินธุรกิจที่ยั่งยืนที่ทันกระแสของโลกและร่วมสนับสนุนประเทศไทยให้ก้าวไปสู่สังคมคาร์บอนต่ำและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

มากกว่า 3 ทศวรรษที่ผ่านมาบนเส้นทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์กรธุรกิจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดย TBCSD ได้มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและขับเคลื่อนให้ภาคธุรกิจ ร่วมกับภาครัฐ และภาคส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย อีกทั้งยังมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนนโยบายระดับประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ที่สร้างความเป็นธรรมกับทุกภาคส่วน นอกจากนี้ ยังได้ร่วมสนับสนุนการทำงานของภาครัฐในการขับเคลื่อนนโยบายด้านต่าง ๆ ซึ่งหลายโครงการได้เกิดผลการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมและสามารถผลักดันจนเกิดการขับเคลื่อนตอบสนองนโยบายของประเทศให้ก้าวไปสู่สังคมคาร์บอนต่ำและการพัฒนาที่ยั่งยืน

ก้าวต่อไปของ TBCSD ในฐานะเครือข่ายภาคธุรกิจไทยที่ใหญ่ที่สุดเครือข่ายหนึ่งของประเทศที่ร่วมมือกันทำงานเรื่องความยั่งยืน มีความมุ่งมั่นในการยกระดับมาตรฐานองค์กรภาคธุรกิจไทยไปสู่องค์กรต้นแบบธุรกิจคาร์บอนต่ำและยั่งยืน เพื่อร่วมขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนในมิติต่างๆ อันสอดคล้องกับนโยบายของประเทศ โดยการบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อร่วมสนับสนุนประเทศไทยให้ก้าวไปสู่การเปลี่ยนผ่านสู่สังคมและเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำอย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ TBCSD ร่วมกับ TEI จัดงานสัมมนาเรื่อง “Net Zero ด้วยการจัดการที่ดียิ่งขึ้น” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจได้ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานที่ส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึง ดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน Environment Social Governance (ESG) ซึ่งให้ความสำคัญกับการดำเนินงานธุรกิจที่ควบคู่ไปกับการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) การจัดการด้านสังคม (Social) และการจัดการด้านธรรมาภิบาล (Governance) โดยการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (Sustainable Consumption and Production) เป็นการส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิตและการบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม อันเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนไปสู่กระบวนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนในทุก ๆ ภาคส่วน เพื่อเป็นการยกระดับประเทศสู่เศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อมุ่งสู่การปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ตอบสนองนโยบายของประเทศไทยสู่ความยั่งยืน

สำหรับประเทศไทยได้เร่งเครื่องในระดับนโยบายในการผลักดันประเทศไทยสู่สังคมคาร์บอนต่ำ เพื่อรับมือกับการค้าระหว่างประเทศ ด้วยการตั้งเป้าให้ประเทศไทยบรรลุการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิให้เป็นศูนย์ (Net Zero) ภายในปี ค.ศ. 2050 จากเดิมที่มีเป้าหมายจะบรรลุ Net Zero ในปี ค.ศ. 2065 โดยเป็นการปรับเป้า Net Zero ให้เร็วขึ้นกว่าเดิม 15 ปี ซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในเชิงระดับนโยบายด้านสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย นับตั้งแต่ได้มีการตั้งเป้าหมาย Net Zero อย่างเป็นทางการกับประชาคมโลกในปี ค.ศ. 2021

ด้วยความร่วมมือกันอย่างเข้มแข็งขององค์กรสมาชิก และการทำงานร่วมกันกับองค์กรพันธมิตร และเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ **TBCSD พร้อมเป็นกำลังสำคัญในการร่วมสร้างแรงขับเคลื่อนภาคธุรกิจไทย เพื่อสนับสนุนประเทศไทยให้ก้าวไปสู่การเปลี่ยนผ่านสู่สังคมและเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำอย่างยั่งยืน “TBCSD Towards a Sustainable Future มุ่งสร้างแรงขับเคลื่อนธุรกิจไทยสู่ความยั่งยืน”**

นอกจากนี้ท่านสามารถเข้าไปดูรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับกลยุทธ์สำคัญขององค์กรสมาชิก TBCSD ในการเปลี่ยนผ่านไปสู่สังคมและเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำอย่างยั่งยืน โดยการขับเคลื่อนงานด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืนของภาคธุรกิจไทย นับว่าเป็นกลไกสำคัญในการสร้างแรงขับเคลื่อนประเทศไทยให้ก้าวไปสู่การเปลี่ยนผ่านสู่สังคมและเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำอย่างยั่งยืนขององค์กรสมาชิก TBCSD พร้อมทั้ง วิดีทัศน์ “TBCSD ร่วมสร้าง

Business for Biodiversity การสร้างเครือข่ายภาคธุรกิจเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

ปัจจุบันประเทศไทยและประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกกำลังเผชิญกับวิกฤตปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมที่ได้ส่งผลกระทบในทุกมิติ นั่นก็คือ Triple Planetary Crisis ซึ่งประกอบด้วย 3 วิกฤตปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity Loss) และ มลพิษ (Pollution) ซึ่งปัญหาหลักทั้ง 3 ประการนี้ล้วนมีความเชื่อมโยงกันและส่งผลกระทบซึ่งกันและกัน การแก้ไขปัญหาใดปัญหาหนึ่งโดยปราศจากการพิจารณาเชิงระบบไม่อาจนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ยั่งยืนได้ ทุกภาคส่วนจึงต้องบูรณาการมาตรการเพื่อรับมือกับวิกฤตทั้งสามพร้อมกันอย่างเป็นระบบ

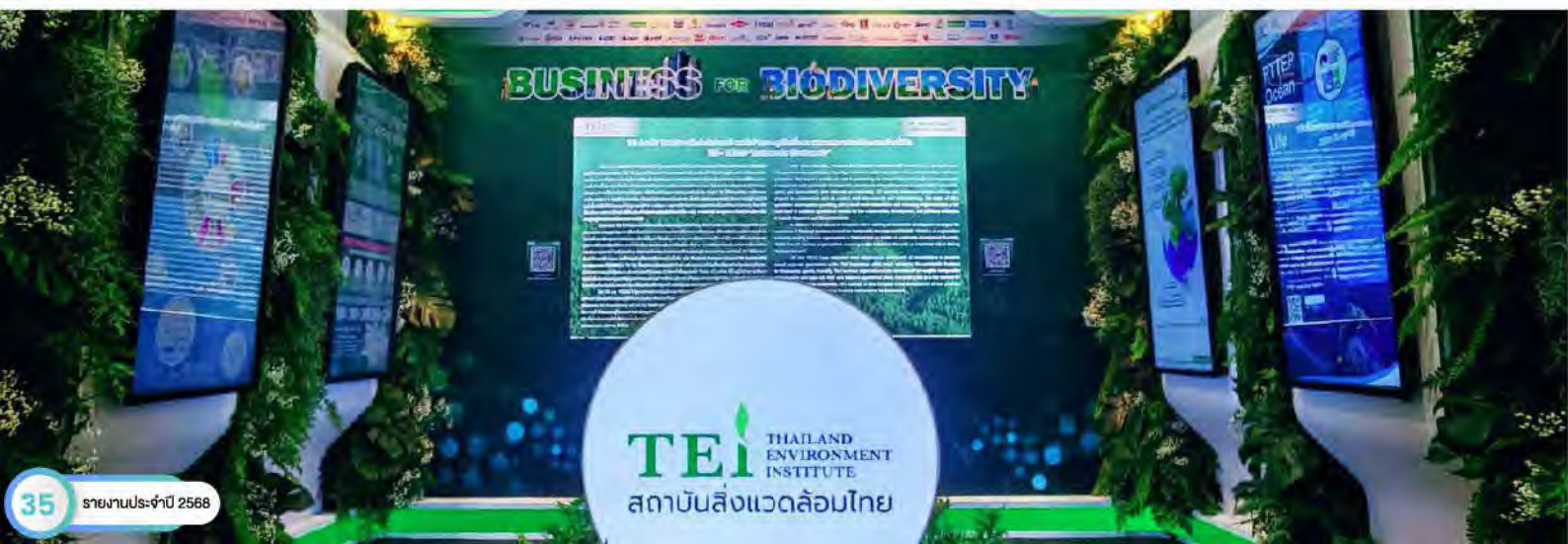
โดยปัจจุบันองค์กรภาคธุรกิจไทยได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนอันสอดคล้องกับนโยบายสำคัญของประเทศ โดยประเด็นด้านความหลากหลายทางชีวภาพได้เป็นประเด็นสำคัญที่ TBCSD ได้นำมาหารือกับองค์กรสมาชิกเพื่อร่วมขับเคลื่อนประเด็นธุรกิจเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ (Business for Biodiversity) โดยที่ผ่านมามีเมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ. 2568

TBCSD ได้พนักกำลังร่วมกับ TEI และ สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) ในการสร้างเครือข่ายภาคธุรกิจเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน โดยการร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ร่วมกันทั้ง 3 ฝ่าย อันเป็นการแสดงจุดยืนครั้งสำคัญในการก้าวไปพร้อมกับภาคีทุกภาคส่วนในการสร้างเครือข่ายภาคธุรกิจเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน “ความหลากหลายทางชีวภาพ” (Biodiversity) นับว่าเป็น “ต้นทุนทางเศรษฐกิจ” ที่มีความสำคัญอย่างมากและต้องได้รับการดูแล ฟื้นฟู อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

สืบเนื่องจาก ความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity) เป็นประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ ได้ร่วมกันจัดการประชุมวิชาการนานาชาติด้านความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. 2568 (International Conference on Biodiversity 2025: IBD 2025) ในระหว่างวันที่ 5 - 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2568 ที่ผ่านมามีภายใต้หัวข้อ “Biodiversity and Humanity in Global Crisis” โดยการประชุม IBD2025 TBCSD ได้เข้าร่วมเป็นองค์กรร่วมนำเสนอข้อมูลบทบาทขององค์กรภาค

ธุรกิจไทยในการร่วมขับเคลื่อนประเด็นธุรกิจเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ (Business for Biodiversity) เพื่อแสดงถึงพลังจากการรวมตัวขององค์กรภาคธุรกิจ ในการขับเคลื่อนสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ร่วมกันทั้ง 3 ฝ่าย อันเป็นการแสดงจุดยืนครั้งสำคัญในการก้าวไปพร้อมกับภาคีทุกภาคส่วนในการสร้างเครือข่ายภาคธุรกิจเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน “ความหลากหลายทางชีวภาพ” (Biodiversity) นับว่าเป็น “ต้นทุนทางเศรษฐกิจ” ที่มีความสำคัญอย่างมากและต้องได้รับการดูแล ฟื้นฟู อนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

โดยในมุมมองภาคธุรกิจ ความหลากหลายทางชีวภาพ อาจเป็นเรื่องใหม่ที่ไม่เคยอยู่ในแผนการดำเนินธุรกิจ แต่เมื่อเรารับทราบว่าในอนาคตจะเกิดวิกฤตการสูญเสีย ความหลากหลายทางชีวภาพขึ้นนั้น องค์กรภาคธุรกิจ ไทยควรที่จะต้องเริ่มนำแนวคิดเรื่องความหลากหลาย ทางชีวภาพเข้าไปผนวกอยู่ในแผนการดำเนินธุรกิจอย่าง เป็นรูปธรรมอันเป็นกุญแจสำคัญสู่ระบบนิเวศที่ยั่งยืน เพื่อเป็นการสร้างโอกาสในการแข่งขันในอนาคต ทั้งการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการรูปแบบใหม่ ๆ รวมถึง การเข้าถึงกลไกการเงินเพื่อความหลากหลาย ทางชีวภาพ อีกด้วย

วิกฤตปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมจึงมิใช่เพียงประเด็น ด้านความยั่งยืน แต่เป็นความเสี่ยงเชิงกลยุทธ์ทั้งในระดับ นโยบายและระดับปฏิบัติการเชิงในพื้นที่ที่อาจกระทบ ต่อความสามารถในการแข่งขันและความน่าเชื่อถือ ขององค์กร พร้อมกันนี้ วิกฤตดังกล่าวยังถือเป็นโอกาส ให้เกิดการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบเศรษฐกิจที่มีการคำนึงถึง การฟื้นฟูธรรมชาติและการบริหารจัดการทรัพยากร อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อร่วมกันเปลี่ยนวิกฤตให้เป็น โอกาสสร้างแนวทางสู่อนาคตที่ยั่งยืน

เพราะนี่.....คือสิ่งที่ **TBCSD** คำนึงถึง ทำ วันนี้ เพื่อ พรุ่งนี้ สู่ อนาคต.....ที่ยั่งยืน

PPP Plastics สร้างแรงขับเคลื่อนสู่ระบบนิเวศเศรษฐกิจหมุนเวียน “Driving Circularity Ecosystem”

ด้วย โครงการความร่วมมือภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม เพื่อจัดการพลาสติก และขยะอย่างยั่งยืน หรือ PPP Plastics ได้ริเริ่มก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2561 ภายใต้การนำขององค์กรธุรกิจเพื่อการพัฒนา อย่างยั่งยืน (TBCSD) และ กลุ่มอุตสาหกรรมพลาสติก สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย รวมทั้ง องค์กรภาคี เครือข่ายจากทุกภาคส่วนที่เป็นผู้นำด้านการกำหนด นโยบายและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการจัดการ

พลาสติกของประเทศไทย ซึ่งปัจจุบัน PPP Plastics ได้ดำเนินงานจดทะเบียนเป็นสมาคมความร่วมมือภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม เพื่อจัดการพลาสติก และ ขยะอย่างยั่งยืน เพื่อร่วมผนึกกำลังในการขับเคลื่อน แก้ไขปัญหาขยะพลาสติก เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตาม Roadmap ที่จะลดปริมาณขยะพลาสติกของประเทศ บนพื้นฐานของการจัดการขยะอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืน ตามหลักการเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy)

เครือข่าย PPP Plastics ได้มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการดำเนินงานของ Plastic Roadmap ของประเทศไทยมาอย่างต่อเนื่องกว่า 8 ปี เพื่อส่งเสริมการใช้และการจัดการพลาสติกอย่างยั่งยืนผ่านการสร้างระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมทั้ง การเพิ่มประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนงานทั้งในเชิงระดับนโยบายและการปฏิบัติในพื้นที่ โดยมีวิสัยทัศน์เพื่อมุ่งสู่การเป็นผู้นำระดับภูมิภาคในการจัดการขยะและขยะพลาสติก อันเป็นการแสดงถึงความมุ่งมั่นในการสร้างระบบนิเวศที่เอื้อต่อการหมุนเวียนวัสดุและการจัดการขยะอย่างยั่งยืน

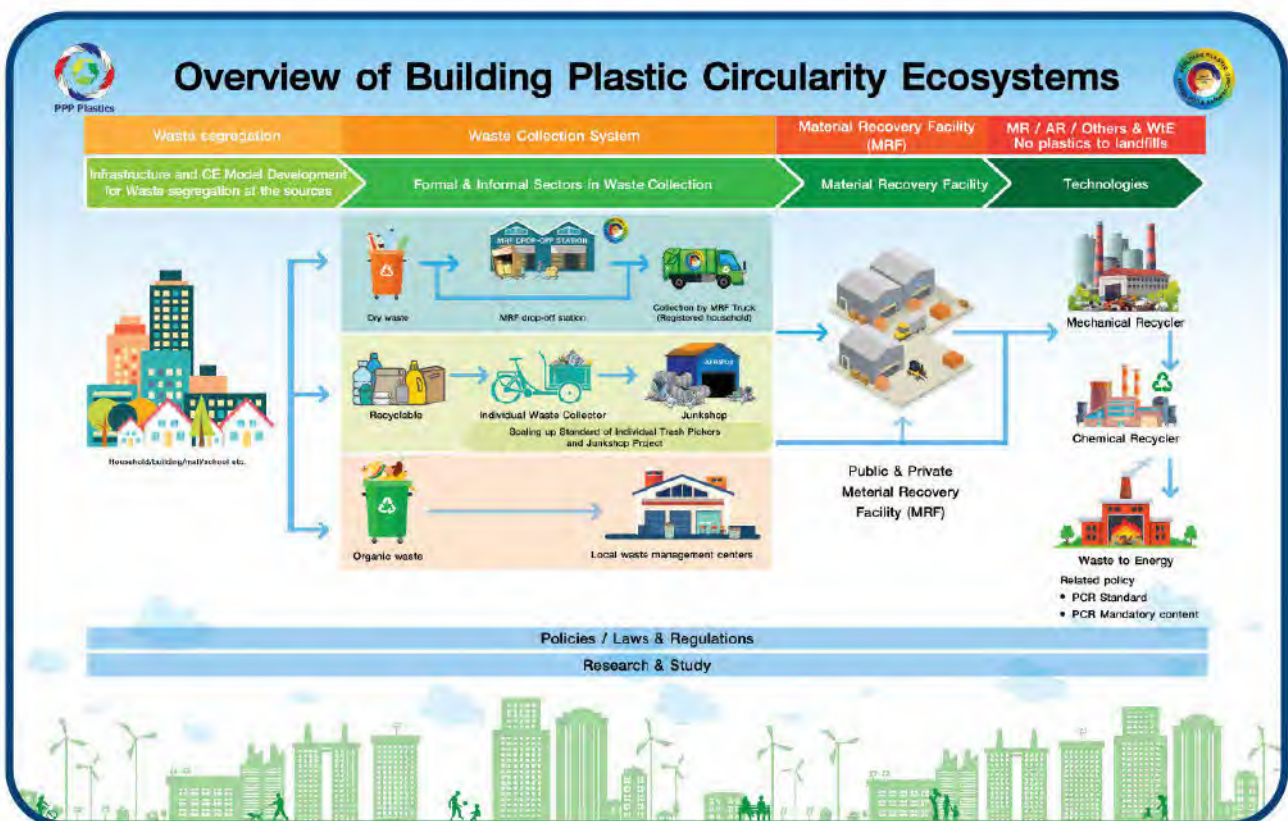

ปัจจุบันเครือข่าย PPP Plastics มีองค์กรสมาชิกจากภาคธุรกิจที่เป็นผู้นำด้านการกำหนดนโยบายและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการพลาสติกอย่างยั่งยืนจำนวน กว่า 12 องค์กร และมีองค์กรภาคีเครือข่ายจากภาคส่วนต่าง ๆ รวมกว่า 40 องค์กร เพื่อร่วมสร้างระบบนิเวศหมุนเวียนพลาสติกนำไปสู่การจัดการปัญหาขยะพลาสติกอย่างเป็นรูปธรรม โดยปัจจุบันมี ดร.วิจารย์ สิมาวายา ในฐานะเลขาธิการองค์กรธุรกิจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (TBCSD) ดำรงตำแหน่งเป็นนายกสมาคม PPP Plastics

ความร่วมมือและการสนับสนุนด้วยดีจากองค์กรสมาชิก องค์กรพันธมิตรและองค์กรภาคีเครือข่ายจากทุกภาคส่วน ที่ได้ร่วมผนึกกำลังอย่างเข้มแข็งในการร่วมเป็นส่วนหนึ่งในการฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างระบบนิเวศเศรษฐกิจหมุนเวียน โดยมีเป้าหมายร่วมกันในการลดปริมาณขยะพลาสติก เพิ่มอัตราการรีไซเคิล และสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุใช้แล้วเพื่อให้เกิดคุณค่าทางเศรษฐกิจตั้งแต่ระดับรากหญ้าจนถึงการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันและการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

เครือข่าย PPP Plastics ขอความร่วมมือจากทุกภาคส่วนมาร่วมเป็นพลังสำคัญในการผลักดันระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนพลาสติกของประเทศไทยให้เกิดขึ้นจริง ผ่านความร่วมมือกับ PPP Plastics เพื่อให้การแก้ปัญหาการจัดการพลาสติกเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทุกมิติและสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศ

PPP Plastics รวมพลังภาคีเครือข่ายสร้างระบบนิเวศหมุนเวียนพลาสติก (Plastics Circularity Ecosystem) เพื่อจัดการปัญหาขยะพลาสติกอย่างยั่งยืน

TEI ได้พัฒนาหลักสูตรด้านสิ่งแวดล้อมและดำเนินการจัดการอบรมให้กับบุคลากรด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งการอบรมจะมุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจ ด้านสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรและการปล่อยมลพิษสู่สิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้อง เหมาะสม โดยวิทยากรที่มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ ได้มีผู้ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรที่ TEI จัดการอบรม เช่น หลักสูตรบุคลากรด้านสิ่งแวดล้อมประจำโรงงาน ซึ่งเป็นหน่วยงานจัดที่ได้รับ การขึ้นทะเบียนจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม หลักสูตรเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ร่วมเป็นหน่วยจัดอบรมของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หลักสูตรการเสริมสร้างศักยภาพนักวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม ภายใต้ความร่วมมือกับสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ และภายใต้โครงการที่ TEI ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ และเอกชน และหลักสูตรด้านสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ที่ TEI พัฒนาขึ้น ในรูปแบบการอบรมแบบ Public , Inhouse และ Online ที่มีผู้ผ่านการอบรมมากกว่า 100,000 คน

ในปี 2568 TEI ดำเนินการจัดอบรมแบบ Public training 1) จัดอบรมบุคลากรด้านสิ่งแวดล้อมประจำโรงงาน โดย TEI เป็นหน่วยงานจัดที่ได้รับการขึ้นทะเบียนจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม รวม 7 หลักสูตร จำนวนผู้ผ่านการอบรม 1,555 คน 2) จัดอบรมบุคลากรในระบบนิเวศอุตสาหกรรม ภายใต้โครงการโครงการยกระดับสมรรถนะกำลังคนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยมาตรฐานอาชีพในระบบนิเวศอุตสาหกรรม ได้รับการสนับสนุนโดยสถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน) รวม 3 หลักสูตร จำนวนผู้ผ่านการอบรม 122 คน 3) หลักสูตรบริการทำความสะอาดที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จำนวนผู้ผ่านการอบรม 30 คน

หลักสูตรที่ TEI ดำเนินการ (ถึง 2568)

① หลักสูตรการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EHIA)

② การฝึกอบรมบุคลากรด้านสิ่งแวดล้อมประจำโรงงาน

(2.2) ผู้จัดการสิ่งแวดล้อม	จำนวน	108	รุ่น
(2.3) ผู้ควบคุมระบบบำบัดมลพิษน้ำ	จำนวน	69	รุ่น
(2.4) ผู้ควบคุมระบบบำบัดมลพิษอากาศ	จำนวน	65	รุ่น
(2.5) ผู้ควบคุมระบบการจัดการมลพิษกากอุตสาหกรรม	จำนวน	63	รุ่น
(2.6) ผู้ปฏิบัติงานประจำระบบบำบัดมลพิษน้ำ	จำนวน	116	รุ่น
(2.7) ผู้ปฏิบัติงานประจำระบบบำบัดมลพิษอากาศ	จำนวน	105	รุ่น
(2.8) ผู้ปฏิบัติงานประจำระบบการจัดการมลพิษกากอุตสาหกรรม	จำนวน	100	รุ่น

TEI ตระหนักถึงความสำคัญของการสื่อสารองค์ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมสู่สาธารณชนอย่างเป็นรูปธรรม ในฐานะองค์กรพัฒนาเอกชนที่ขับเคลื่อนงาน วิจัย และพัฒนาแล้ว ยังให้ความสำคัญกับการรณรงค์เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและกระตุ้นให้สังคมเห็นถึงความจำเป็นในการร่วมดูแลสิ่งแวดล้อม ผ่านการผนึกกำลังกับภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม โดยนำความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ของทีมนักวิจัย และนักวิชาการ มาถ่ายทอดเป็นข้อมูลที่เข้าถึงง่ายและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เพื่อสร้างประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติเพื่อให้สังคมได้รับรู้และสัมผัสถึงผลกระทบเชิงบวกจากการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ TEI ได้ผลักดันให้เกิดการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน ผ่านกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของผู้น้อยอย่างต่อเนื่อง อาทิ **การยกระดับคุณภาพชีวิตคนเมือง** ร่วมกับ บริษัท GCP Hospitality ภายใต้ GCPH (Thailand) Company Limited สร้างสรรค์พื้นที่สีเขียวในสวนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร **การสร้างค่านิยมวิถีพุทธสีเขียว** ร่วมกับมูลนิธิปลูกต้นไม้ ปลูกธรรมะ ชวนคนไทยสืบสานวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาผ่านกิจกรรม “เวียนเทียนด้วยต้นไม้” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการช่วยลดปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM_{2.5}) อย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ TEI ยังได้ขยายผลการสื่อสารเชิงรุกผ่านการร่วมจัดแสดงนิทรรศการและออกบูธกิจกรรมให้ความรู้ ร่วมกับ สถาบันการศึกษาและเครือข่ายภาคส่วนต่างๆ ในวันสำคัญทางสิ่งแวดล้อมต่างๆ เพื่อเป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างแรงบันดาลใจ เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็น และส่งต่อพลังความร่วมมือสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เพื่อสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนร่วมกัน

ส่วนที่ 2

รายชื่อโครงการ และหน่วยงาน ที่สนับสนุน

รายชื่อโครงการและหน่วยงานที่สนับสนุน (ทั้งในประเทศและต่างประเทศ)

หน่วยงานสนับสนุน องค์กรภาครัฐ

โครงการขับเคลื่อนและขยายผลองค์กรสุขภาพะกลุ่มภาคประชาสังคม

สร้างกลไกความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเครือข่ายภาคประชาสังคมในการขับเคลื่อนงานองค์กรสุขภาพะกลุ่มภาคประชาสังคมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน สนับสนุนการพัฒนาหลัก เกณฑ์หรือรูปแบบการส่งเสริมสุขภาพะองค์กร เพื่อสร้างและขยายผลงานองค์กรสุขภาพะกลุ่มภาคประชาสังคม ตลอดจนส่งเสริมให้วัยทำงานในกลุ่มองค์กร ภาคประชาสังคมมีสุขภาพะที่ดีตามแนวทางความสุข 8 ประการ (Happy 8) โดยให้ความสำคัญกับประเด็นตาม เป้าหมาย 10 ปี ของ สสส.

หน่วยงานที่สนับสนุน : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

โครงการรณรงค์ผลิตภัณฑชุมชนเพื่อการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมและผู้บริโภค ปี 2

ส่งเสริมการยกระดับผลิตภัณฑของผู้ประกอบการ และส่งเสริมองค์ความรู้ให้กับผู้ประกอบการ ในการลดปริมาณของเสียมลพิษสู่สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ รวมถึงความรู้ที่ช่วยสร้างมูลค่าเพิ่ม และเข้าถึงตลาด เพิ่มขึ้น และการพัฒนาข้อกำหนดของผลิตภัณฑอาหารแปรรูป โดยใช้เครื่องมือการรับรองรณรงค์ผลิตภัณฑชุมชน เพื่อการคุ้มครองผู้บริโภค (CEC)

หน่วยงานที่สนับสนุน : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

โครงการการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการคุ้มครองทางสังคมที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

จัดทำกรอบการดำเนินงานการขับเคลื่อนนโยบายและมาตรการใน การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ ต่อความมั่นคงของมนุษย์ และพัฒนานโยบายด้านการคุ้มครองทางสังคมที่ตอบสนอง ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในกลุ่มเปราะบาง

หน่วยงานที่สนับสนุน : สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (สป.พม.)

โครงการอนุรักษ์และพัฒนาความร่วมมือจัดการป่าของชุมชนและเยาวชนในพื้นที่อย่างยั่งยืน: กรณีศึกษา ป่าบ้านกวางน้อยพัฒนา

ศึกษาและประเมินทรัพยากร สภาพป่า และความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อวางแผนการจัดการป่าไม้และ ชุมชนอย่างมีส่วนร่วม พัฒนาศักยภาพการจัดการให้ครอบคลุมเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม พร้อมส่งเสริมกลไก และถอดบทเรียนการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมตามแนวทาง การพัฒนาที่ยั่งยืน

หน่วยงานที่สนับสนุน : กองทุนสิ่งแวดล้อม

โครงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสำหรับหน่วยงานในสภาาชาดไทย “Green” Red Cross

สร้างความเข้าใจในการดำเนินงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้กับเจ้าหน้าที่ของสภาาชาดไทยเพื่อจัดการ ก๊าซเรือนกระจกจากการดำเนินงานกิจของสภาาชาดไทย

หน่วยงานที่สนับสนุน : สภาาชาดไทย

โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการจัดการขยะเหลือศูนย์สู่สังคมคาร์บอนต่ำ

เสริมสร้างศักยภาพบุคลากรด้านการจัดการขยะตามหลักเศรษฐกิจหมุนเวียนและการลดก๊าซเรือนกระจกสู่เป้าหมายคาร์บอนต่ำ พร้อมสร้างเครือข่ายความร่วมมือผ่านการพัฒนาหลักสูตรและอบรม 2 หลักสูตรให้หน่วยงานและ ทสม. ทั่วประเทศ รวม 600 คน

หน่วยงานที่สนับสนุน : กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม (สส.)

โครงการยกระดับมาตรฐานชาเล้งและร้านรับซื้อของเก่า

พัฒนาระบบฐานข้อมูลและการลงทะเบียนชาเล้งและร้านรับซื้อของเก่าที่เชื่อมโยงกันในระดับประเทศ และยกระดับมาตรฐานของชาเล้งและร้านรับซื้อของเก่าเพื่อให้เกิดการค้ามีประสิทธิภาพและยั่งยืน เชื่อมโยงเป็นระบบนิเวศเศรษฐกิจหมุนเวียน เพื่อนำวัสดุรีไซเคิลคุณภาพดีกลับเข้าสู่ระบบการผลิตตามระบบเศรษฐกิจ BCG และตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13

หน่วยงานที่สนับสนุน : หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (บพข.)

โครงการพัฒนาแนวทางและศักยภาพในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

พัฒนาแนวทางการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศรายพื้นที่และรายสาขา พัฒนาแนวคิดการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศสำหรับประเทศไทย รวมถึงศึกษา CRI เพื่อนำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย เพื่อประยุกต์ใช้ในการวางแผนนโยบายต่างๆ รายพื้นที่หรือระดับจังหวัดได้ต่อไป

หน่วยงานที่สนับสนุน : กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม (สส.)

โครงการการเสริมสร้างเครือข่ายเกษตรกรปลอดการเผาสู่ชุมชนต้นแบบลดฝุ่นควัน ด้วยการถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปวัสดุการเกษตรให้มีมูลค่าและลดต้นทุนการผลิตในพื้นที่จังหวัดมหาสารคามและขอนแก่น

พัฒนาเครือข่ายชุมชนและเกษตรกรอาชีพศึกษาด้วยการถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปวัสดุการเกษตร รวมถึงแผนพัฒนา ท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการวัสดุการเกษตรให้มีมูลค่า ลดต้นทุนการผลิต ลดการเผาในที่โล่ง และลดฝุ่นควันไปพร้อมกับการสร้างโอกาสทางธุรกิจ ช่วยเพิ่มรายได้ และเป็นเครือข่ายสังคมคาร์บอนต่ำลดการเผาอย่างยั่งยืน

หน่วยงานที่สนับสนุน : สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

โครงการพัฒนาและขยายเครือข่ายเกษตรกรสู่การจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาการจัดการใบอ้อยใน จังหวัดลพบุรี

พัฒนาเครือข่ายเกษตรกรไร่อ้อยใน จังหวัดลพบุรี เพื่อเร่งแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศผ่านกระบวนการวิจัยและสร้างนวัตกรรมบริหารจัดการวัสดุเหลือใช้จากการเกษตรที่ครอบคลุมและเหมาะสมกับบริบทพื้นที่เพื่อลดการเผา

หน่วยงานที่สนับสนุน : สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

โครงการการสังเคราะห์ผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่สนับสนุนทุนจากหน่วย บพท. เพื่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่

วิเคราะห์แนวโน้มความเป็นเมืองและปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ในประเทศไทย สังเคราะห์ ความรู้ และผลงานจากการวิจัยที่ได้รับทุน สนับสนุนจากหน่วย บพท. ในช่วงปี 2563-2567 และจัดทำ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย สำหรับ หน่วย บพท. ในการสนับสนุนงานวิจัยที่ตอบโจทย์การพัฒนาเมืองในระยะต่อไป

หน่วยงานที่สนับสนุน : หน่วยบริหารและจัดการทุนวิจัยและนวัตกรรมด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

โครงการพัฒนากลไกความร่วมมือขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการร่วมยุทธศาสตร์ฟ้าใส (CLEAR Sky Strategy) เพื่อลดมลพิษหมอกควันข้ามแดน

สนับสนุนกลไกความร่วมมือและผลักดันลดการเผา ทั้งระดับนโยบายและ ระดับพื้นที่ให้เกิดผลร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านภายใต้แผนปฏิบัติการร่วมฯ ยุทธศาสตร์ฟ้าใส (CLEAR Sky Strategy) ด้วยการ พัฒนาศักยภาพ สร้างความ ตระหนักรู้ ศึกษาและพัฒนารูปแบบความ ร่วมมือทวิภาคี ในการบริหารจัดการและ ลดการเผาในที่โล่ง ของประเทศกัมพูชา ตลอดจนเสริมสร้างเครือข่ายและผลักดันการบริหารจัดการลดการเผาในที่โล่ง ระดับพื้นที่ (เมืองคู่งานชายแดน 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเชียงทอง อำเภอเทิง อำเภอเวียงแก่น และ อำเภอขุนตาล) จังหวัดเชียงราย

หน่วยงานที่สนับสนุน : สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

โครงการการพัฒนาความร่วมมือเมืองคู่งานชายแดน ไทย ลาว เมียนมา ขับเคลื่อนการจัดการและลดมลพิษหมอกควันข้ามแดน

พัฒนาความร่วมมือเมืองคู่งาน ไทย ลาว เมียนมา (4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเชียงทอง อำเภอเทิง อำเภอเวียงแก่น และ อำเภอขุนตาล) ขับเคลื่อนการจัดการ และลดมลพิษ หมอกควันข้ามแดน ตามแนวเขตชายแดน 3 ประเทศไทย ลาว เมียนมา ยุทธศาสตร์กลไกการจัดการลดการเผาในที่โล่ง การขับเคลื่อนการบริหารจัดการ และปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ร่วมกับภาคี โดยผ่านกลไกความร่วมมือภายใน ประเทศและระหว่างประเทศ

หน่วยงานที่สนับสนุน : สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) (สวก.)

โครงการการสำรวจความต้องการใช้ข้อมูลสำหรับการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด

ศึกษาแผน กฎหมาย และแนวปฏิบัติระดับ ประเทศด้านการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด รวบรวม ความต้องการใช้ข้อมูลด้านการบริหารจัดการเพื่ออากาศสะอาด ศึกษาหาแนวทางการใช้ประโยชน์ข้อมูลเพื่อการออกแบบ นโยบายสาธารณะ วิเคราะห์ช่องว่างของแพลตฟอร์มปัจจุบัน พัฒนาให้มีความสอดคล้องเชิงนโยบาย และตอบโจทย์ การใช้งานมากขึ้น พร้อมจัดอบรมให้บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานที่สนับสนุน : สถาบันข้อมูลขนาดใหญ่ (องค์การมหาชน) (สทง.)

โครงการจัดทำรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2567

ศึกษา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูล เศรษฐกิจ สังคม นโยบาย มาตรการที่เกี่ยวข้อง จ้องกับการดำเนินงาน ในระดับโลกและภูมิภาค สถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้น ระหว่างปี 66- 67 จำนวน 11 สาขา พร้อมคาดการณ์และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย

หน่วยงานที่สนับสนุน : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)

โครงการประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ภายใน ประเทศและประเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้กำหนดนโยบายระดับชาติและระดับ จังหวัด เพื่อแบ่งปันแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดในการบูรณาการ การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพเข้ากับนโยบายการท่องเที่ยวและการพัฒนาการท่องเที่ยวชีวภาพ

เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ของเจ้าหน้าที่รัฐและผู้กำหนดนโยบายระดับชาติและระดับจังหวัด ระหว่างภายในประเทศกับประเทศ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีในการบูรณาการการดำเนินงานให้เข้ากับ นโยบายการท่องเที่ยวและพัฒนาการท่องเที่ยวชีวภาพ และถ่ายทอดประสบการณ์ และแนวทางการดำเนินงาน การพัฒนาการท่องเที่ยวชีวภาพท่องเที่ยวองค์กร ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพ ระดับชาติระดับจังหวัด กลุ่มประเทศ กำลังพัฒนาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานที่สนับสนุน : สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) (สพภ.)

โครงการการศึกษาวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ทดแทนพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวและเสนอกลไกการขับเคลื่อนตาม Roadmap การจัดการขยะพลาสติกของประเทศ

เพื่อวิเคราะห์และประเมินการเลือกใช้พลาสติกเป้าหมายตาม Roadmap ศึกษาวิเคราะห์ผลกระทบด้านต่างๆ และเสนอทางเลือกในการใช้วัสดุ หรือผลิตภัณฑ์ทดแทนพลาสติกเป้าหมาย พร้อมจัดทำข้อเสนอเชิงปฏิบัติ ต่อการขับเคลื่อนการใช้พลาสติกอย่างชาญฉลาดตามหลักเศรษฐกิจหมุนเวียน

หน่วยงานที่สนับสนุน : หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (บพข.)

โครงการการพัฒนาความร่วมมือไทย-ลาว-เมียนมา ขับเคลื่อนการจัดการและลดหมอกควันข้ามแดน

มลพิษหมอกควัน ข้ามแดนร่วมกัน ระหว่าง 3 ประเทศ ผลิตดินและดำเนินการสาธิตเทคโนโลยี และนวัตกรรม ในการลดมลพิษหมอกควันในพื้นที่นำร่องในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและ สาธารณรัฐแห่งสหภาพ เมียนมา และเรียนรู้และถอดบทเรียนการพัฒนาและการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพในการลดมลพิษ หมอกควันข้ามแดน

หน่วยงานที่สนับสนุน : สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) (สวก.)

โครงการพัฒนาแนวทางกลไกความร่วมมือในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ศึกษารวบรวมองค์ความรู้และประสบการณ์การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สังเคราะห์ องค์ความรู้และวิธีปฏิบัติของชุมชนและหน่วยงานในพื้นที่เป้าหมายบึงบอระเพ็ด จ.นครสวรรค์ในการปรับตัว ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตลอดจนเสนอแนวทางการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ที่เหมาะสมในระดับพื้นที่ และจัดทำเอกสารเผยแพร่องค์ความรู้และแนวทางการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศที่เหมาะสม

หน่วยงานที่สนับสนุน : กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม (สส.)

โครงการติดตามและประเมินผลการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ศึกษาและระบุพื้นที่เสี่ยงต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหลายสาขาร่วมกัน ติดตามและ ประเมิน ผลการดำเนินงานด้านการปรับตัวฯ ระบุช่องว่าง ข้อจำกัด ความท้าทาย และความต้องการสนับสนุน จัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการดำเนินการด้านการปรับตัวฯ สำหรับพื้นที่ที่มีความเสี่ยงหลายสาขาร่วมกัน รวมถึงเสนอแนวทางการปรับปรุงและออกแบบแผนปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องฯ

หน่วยงานที่สนับสนุน : กรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม (สส.)

โครงการการพัฒนาเครือข่ายชุมชนและเกษตรกรอาชีพศึกษาสู่การจัดการขยะและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: พื้นที่จังหวัดมหาสารคามและจังหวัดขอนแก่น

พัฒนาเครือข่ายเกษตรกรอาชีพศึกษาเพื่อการพัฒนาชนบทและเครือข่ายชุมชนท้องถิ่นให้สามารถเป็นต้นแบบ เพื่อเร่งแก้ไขปัญหามลพิษจากขยะและวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรและขยะครัวเรือนในชุมชน ผ่านกระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งขยายเครือข่ายการดำเนินกิจกรรมด้านการจัดการขยะและลดการเผาอย่างยั่งยืน

หน่วยงานที่สนับสนุน : สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

โครงการส่งเสริมการป้องกันและลดการเกิดขยะอาหารและการจัดการขยะอาหารจากแหล่งกำเนิด กรณีศูนย์อาหาร

ป้องกันและลดขยะอาหารที่ต้นทาง ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้บริโภค เชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างผู้ก่อให้เกิดขยะอาหารและผู้ดำเนินการจัดการผ่านวิธีการนำไปใช้ประโยชน์ที่เหมาะสม เพื่อลดปริมาณขยะอาหารในหลุมฝังกลบ โดยติดตามปริมาณขยะอาหารที่ลดลงได้ ประเมินการลดการปล่อย GHG จัดทำคู่มือสำหรับศูนย์อาหารสื่อเผยแพร่ และข้อเสนอเชิงนโยบาย

หน่วยงานที่สนับสนุน : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.)

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

ติดตามสถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อม ประเมินผลการปฏิบัติตามมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม รวมทั้งวิเคราะห์และประเมินผลสัมฤทธิ์ของการประกาศ เขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมบางกะเจ้า จ.สมุทรปราการ และเสริมสร้างศักยภาพเครือข่ายที่เกี่ยวข้องให้มีส่วน

หน่วยงานที่สนับสนุน : สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)

โครงการยกระดับสมรรถนะกำลังคนเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยมาตรฐานอาชีพในระบบนิเวศอุตสาหกรรม

เพื่อสร้างองค์ความรู้สำหรับพัฒนา บุคลากรด้วยการฝึกอบรมบุคลากรให้มีสมรรถนะบุคคลตามมาตรฐานอาชีพในระบบนิเวศอุตสาหกรรม

หน่วยงานที่สนับสนุน : สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

โครงการพัฒนาองค์ความรู้และเครือข่าย บุคลากรวิจัยด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ระยะที่ 2

เพื่อพัฒนาหลักสูตรและฝึกอบรมอบรมนักวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม โดยสร้างความรู้ความเข้าใจด้านปัญหาสิ่งแวดล้อมของ ประเทศและของโลก ทิศทางการพัฒนา และการวิจัยที่จะมุ่งไปสู่การแก้ไขปัญหา ในประเด็นสิ่งแวดล้อมด้านต่าง ๆ เพื่อนำไปพัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย ที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานที่สนับสนุน : สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

โครงการจัดทำสมรรถนะสนับสนุนการทำงานด้านทักษะสีเขียว (Green literacy)

เพื่อส่งเสริมทักษะสีเขียว (Green Literacy) ให้บุคลากรไทยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก สร้างเครือข่ายและขยายการใช้งานสู่ภาคส่วนต่าง ๆ พร้อมประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่ยอมรับและนำไปใช้จริงในหลากหลายอาชีพ

หน่วยงานที่สนับสนุน : สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน)

หน่วยงานสนับสนุน องค์การภาคเอกชน

โครงการลดเมืองร้อนด้วยมือเรา ศูนย์เรียนรู้เรื่องโลกร้อน

จัดตั้งและเป็นที่ปรึกษาดำเนินงานศูนย์เรียนรู้เรื่องโลกร้อน 3 แห่ง (ทุ่งสง อุโมงค์ เมืองแกลง) โดยให้เทศบาลต่าง ๆ เป็นผู้บริหารจัดการศูนย์เรียนรู้ พร้อมทั้งติดตามการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้ ทั้ง 3 แห่ง

หน่วยงานที่สนับสนุน : บริษัท โตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด

โครงการ Public Private Partnership for Sustainable Plastics and Waste Management (PPP Plastics)

ร่วมผนึกกำลังขับเคลื่อนโครงการฯ ให้สำเร็จตามเป้าหมายการลดปริมาณขยะพลาสติกใน ทะเลลง ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ภายในปี 2570 เพื่อเพิ่มอัตราการรีไซเคิล พลิกผันในนโยบาย เผยแพร่ความรู้ สู่สาธารณชน และสร้างพฤติกรรมที่ดี และคัดแยกขยะ

หน่วยงานที่สนับสนุน : ภาคเอกชน

โครงการชุมชนลดเปลี่ยนโลก ปีที่ 2

ส่งเสริมให้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อความเป็นกลางทางคาร์บอน มอบรางวัลให้กับชุมชนที่มีผลการดำเนินงานดีเด่นตามบริบทของพื้นที่ และสามารถต่อยอดสู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ครอบคลุมการส่งเสริมการพัฒนาในหลากหลายมิติ ทั้งสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจของชุมชน

หน่วยงานที่สนับสนุน : บริษัท โตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด

โครงการ TOYOTA 60 ปี ชุมชนสิ่งแวดล้อมยั่งยืน (CN Community) ปีที่ 2

ส่งเสริมให้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศักยภาพในการดำเนินงาน ด้านสิ่งแวดล้อมหรือเครือข่ายโครงการลดเมืองร้อนฯ และโครงการลดเปลี่ยนโลก มีการพัฒนาและต่อยอดกิจกรรมให้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อบู๊นสู่สังคมที่มีความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) อย่างยั่งยืน

หน่วยงานที่สนับสนุน : บริษัท โตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด

โครงการ KKP Tree and Sea

เพิ่มพื้นที่สีเขียวในพื้นที่ชุมชน สนับสนุนการทำงานอย่างมีส่วนร่วมกับชุมชนและท้องถิ่น สู่การจัดการสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ผ่านการดูแลรักษาทรัพยากรทางทะเล พื้นฟูระบบนิเวศชายฝั่งอันเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ทะเลและสิ่งมีชีวิตต่างๆ และสร้างจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแก่พนักงานธนาคารเกียรตินาคิน

หน่วยงานที่สนับสนุน : ธนาคารเกียรตินาคินภัทร

โครงการยกระดับมาตรฐานชาเล้งและร้านรับซื้อของเก่า

พัฒนาระบบฐานข้อมูลและการลงทะเบียนชาเล้งและร้านรับซื้อของเก่าที่เชื่อมโยงกันในระดับประเทศและยกระดับมาตรฐานของชาเล้งและร้านรับซื้อของเก่าเพื่อให้เกิดการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เชื่อมโยงเป็นระบบนิเวศเศรษฐกิจหมุนเวียน เพื่อนำวัสดุรีไซเคิลคุณภาพดีกลับเข้าสู่ระบบการผลิตตามระบบเศรษฐกิจ BCG และตามแผน พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13

หน่วยงานที่สนับสนุน : PPP Plastics

โครงการ TOYOTA 60 ปี 60 ชุมชนสิ่งแวดล้อมยั่งยืน (CN Community) ปีที่ 1

ส่งเสริมชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เครือข่ายโครงการลดเมืองร้อนฯ และโครงการลดเปลี่ยนโลก มีการพัฒนาและต่อยอดกิจกรรมให้สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อมุ่งสู่สังคมที่มีความเป็นกลางทางคาร์บอน (Carbon Neutrality) อย่างยั่งยืน

หน่วยงานที่สนับสนุน : บริษัท โตโยต้า มอเตอร์ ประเทศไทย จำกัด

กิจกรรม งาน EARTH JUMP 2024 : The Edge Action

จัดกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ผ่านเงินบริจาคของธนาคารกสิกรไทย โดยมีเป้าหมายการจัดกิจกรรม เพื่อสร้างความตระหนักรู้ สร้างการมีส่วนร่วมและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

หน่วยงานที่สนับสนุน : ธนาคารกสิกรไทย

โครงการ Earth day: Mangrove planting 2025

เพื่อเสริมสร้างความตระหนักรู้ด้านสิ่งแวดล้อม ผ่านกิจกรรมปลูกต้นโกงกางเพื่อพื้นที่สีเขียวและเสริมระบบนิเวศป่าชายเลนในพื้นที่อ.เมือง จ.สมุทรสงครามและกิจกรรม: Call for action to Beat Plastic Pollution: ใช้พลาสติกอย่างเข้าใจ เปลี่ยนประเทศไทยให้ยั่งยืนให้กับพนักงาน WD ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หน่วยงานที่สนับสนุน : บริษัท เวสเทิร์น ดิจิตอล สตอเรจ เทคโนโลยีส์ (ประเทศไทย) จำกัด

หน่วยงานสนับสนุน องค์กรภาคประชาสังคม

โครงการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบ โดยมูลนิธิโตโยต้าประเทศไทยและมูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

ส่งเสริมการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศของเยาวชนและปัญหาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเพื่อให้เกิดความมั่นคงทางอาหารและการทำการเกษตรแบบยั่งยืน บนพื้นฐานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ควบคู่กับการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนอย่างมีส่วนร่วม

หน่วยงานที่สนับสนุน : มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย

โครงการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบโตโยต้ายั่งยืนวิทยา ปีที่ 2

ส่งเสริมการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศของเยาวชนและปัญหาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนต้นแบบเขตภาคใต้ เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางอาหารและการทำการเกษตรแบบยั่งยืน บนพื้นฐานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ควบคู่กับการจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรในโรงเรียนอย่างมีส่วนร่วม

หน่วยงานที่สนับสนุน : มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย

โครงการ Heat Adaptation for the Mekong Region (HAMR): Bridging Science, Policy, and Sustainable Design in Thailand, Cambodia and Vietnam

เพื่อประเมินขอบเขตและการกระจายความเสี่ยงจากความร้อนในเมืองเป้าหมาย ได้แก่ จ.นครราชสีมา ประเทศไทย พนมเปญ ประเทศกัมพูชา และ ฮานอย ประเทศเวียดนาม รวมทั้งการประเมินประสิทธิภาพของกลยุทธ์การลดความร้อน (Heat Mitigation Strategies) และประเมินความเชื่อมโยงของเกาะความร้อน (Urban Heat) ที่มีต่อกลุ่มเปราะบาง ความพิการและความหลากหลายทางสังคม (GEDSI)

หน่วยงานที่สนับสนุน : Asian Institute of Technology (AIT)

โครงการพัฒนาโรงเรียนต้นแบบโตโยต้ายั่งยืนวิทยา ปีที่ 3

ส่งเสริมการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศของเยาวชนและปัญหาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนต้นแบบเขตภาคเหนือ เพื่อให้เกิดความมั่นคงทางอาหารและการทำการเกษตรยั่งยืนบนพื้นฐานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงควบคู่กับการจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรในโรงเรียนอย่างมีส่วนร่วม

หน่วยงานที่สนับสนุน : มูลนิธิโตโยต้าประเทศไทย

หน่วยงานสนับสนุน องค์ระหว่างประเทศ

โครงการ URBAN: Urban Resilience Building and Nature

จัดทำแผนปฏิบัติการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำระดับจังหวัด ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นและแผนระดับจังหวัด โดยนำมาตรการ NbS ไปบูรณาการและจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายระดับประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างขีดความสามารถและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาเมืองที่มีความสามารถในการดัดรับปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ กับองค์กรภาคี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เป้าหมาย (เชียงราย และสุราษฎร์ธานี)

หน่วยงานที่สนับสนุน : International Union for Conservation of Nature (IUCN)

โครงการ Plastics Innovation Hub – Thailand

พัฒนาองค์ความรู้และสร้างเครือข่ายให้ผู้ประกอบการธุรกิจในการแก้ไขปัญหามลพิษพลาสติก ผ่านเครือข่ายนวัตกรรม พลาสติกในภูมิภาคอินโด-แปซิฟิก (Indo-Pacific Plastics Innovation Network) โครงการดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของภารกิจยุติขยะพลาสติกของ CSIRO ซึ่งมีเป้าหมายในการลดขยะพลาสติกที่เข้าสู่สิ่งแวดล้อมของออสเตรเลียให้ได้ร้อยละ 80 ภายในปี พ.ศ.2573

หน่วยงานที่สนับสนุน : Commonwealth Scientific and Industrial Research Organisation (CSIRO), Australia

โครงการ Greening Supply and demand of construction materials: Advancing Eco-Labels and Sustainable Public Procurement for climate and biodiversity protection

ส่งเสริมรูปแบบการบริโภคและการผลิตที่ยั่งยืน โดยใช้ฉลากเขียวและการจัดซื้อจัดจ้างสาธารณะที่ยั่งยืนเป็นมาตรการ อีกทั้งสนับสนุนผู้ประกอบการ SME โดยเฉพาะในภาคการก่อสร้าง กลุ่มผลิตภัณฑ์ปูนซีเมนต์และเหล็ก ประยุกต์ใช้เกณฑ์ฉลากเขียว เพื่อเปลี่ยนแปลงแนวทางการผลิตไปสู่สังคมเศรษฐกิจสีเขียว และความยั่งยืนในระดับภูมิภาค

หน่วยงานที่สนับสนุน : United Nations Environment Programme (Thailand)

โครงการ Regional Guidebook on Standards for Responsible Plastic Waste Trade, Sorted Plastics and Recycled Plastics

วิเคราะห์ value chain และ trade practice ขยะพลาสติก เน้นนโยบายและกฎระเบียบ ด้านเศรษฐกิจหมุนเวียนของประเทศสมาชิก ASEAN วิเคราะห์ Gap analysis เทียบกับแนวปฏิบัติสากล เพื่อนำไปจัดทำคู่มือมาตรฐานการจัดการขยะพลาสติกอย่างรับผิดชอบ ครอบคลุมการรวบรวม คัดแยก ซอง่าย และนำกลับมาใช้ใหม่

หน่วยงานที่สนับสนุน : British Standards Institution (BSI), United Nations Office for Project Services (UNOPS)

โครงการ Country Data Update – Marine Plastic Debris

รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทและความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะพลาสติกทะเลของประเทศไทยเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของ Regional Knowledge Centre for Marine Plastic Debris และสนับสนุนเครือข่ายภาคเอกชนในการจัดการขยะพลาสติกทะเล

หน่วยงานที่สนับสนุน : Economic Research Institute for ASEAN and East Asia (ERIA)

โครงการ Development of Guidance for Green Public Procurement Mandatory Requirements and Reporting for Purchasing Low-Carbon Cement in Thailand

จัดทำกรอบนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (GPP) แบบภาคบังคับสำหรับผลิตภัณฑ์ซีเมนต์คาร์บอนต่ำในประเทศไทย โดยมุ่งเน้นให้เกิดการบังคับใช้นโยบายอย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบการรายงาน ที่โปร่งใสและสอดคล้องกับแนวปฏิบัติสากล

หน่วยงานที่สนับสนุน : United Nations Industrial Development Organization (UNIDO)

โครงการนำร่องคัดแยกขยะครัวเรือนในคอนโดมิเนียมกรุงเทพมหานคร

ปรับปรุงแนวปฏิบัติในการคัดแยกขยะภาคครัวเรือนในคอนโดมิเนียมในกรุงเทพฯ ผ่านโครงการนำร่องที่มุ่งเน้นการจัดตั้งถังขยะและภาชนะรองรับขยะจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ผู้อยู่อาศัยและพัฒนากระบวนการคัดแยกขยะที่เป็นมาตรฐาน โดยมีเป้าหมาย สร้างต้นแบบการจัดการขยะที่มีประสิทธิภาพ นำเสนอข้อมูลสำหรับการพัฒนาแนวทางการคัดแยกขยะในระดับประเทศ และให้ข้อเสนอแนะสำหรับการประยุกต์ใช้ใน พื้นที่อื่นของกรุงเทพฯ และอาเซียน

หน่วยงานที่สนับสนุน : Danish Environmental Protection Agency (DEPA)

โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติ

ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและการประสานงานระหว่างภาคส่วนเพื่อให้การขับเคลื่อนแผน NBSAP เกิดผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการพัฒนากลยุทธ์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การพัฒนาแนวทางการสื่อสาร และเผยแพร่ข้อมูลฯ และข้อเสนอเชิงนโยบายในการทบทวนแผน NBSAP

หน่วยงานที่สนับสนุน : United Nations Development Programme (UNDP)

โครงการ Enhancing Readiness of Thailand towards the EU Sustainable Trade Schemes

สนับสนุนการปรับตัวของภาคเกษตรไทยให้สอดคล้องกับกฎระเบียบใหม่ของสหภาพยุโรป ได้แก่ CSDDD, EUDR และ LkSG โดยจัดตั้งกลุ่มทำงานพหุภาคีเพื่อพัฒนาศักยภาพ ผ่านการจัดการอบรมร่วมพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ช่องว่าง และจัดประชุมเชิงวิชาการเพื่อเสริมความเข้าใจและความพร้อมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในภาคนโยบายและธุรกิจไทย

หน่วยงานที่สนับสนุน : Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (Thailand) (GIZ)

โครงการ Bridging the Financing Gap for Plastics Circularity Infrastructure through Bankable Projects, Policy, and Knowledge Sharing

การศึกษาเพื่อพัฒนาความพร้อมในการจัดหาเงินลงทุนสำหรับโครงสร้างพื้นฐานการรีไซเคิลพลาสติก พร้อมทั้งเสนอแนวนโยบายการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ระหว่างประเทศในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงรวมทั้งประเทศไทย การเสริมสร้างศักยภาพเชิงนโยบายและการเงินแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภูมิภาค การยกระดับความเข้าใจด้านนโยบาย และเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการรีไซเคิลพลาสติก และการสร้างความร่วมมือที่ยั่งยืนในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียนพลาสติก

หน่วยงานที่สนับสนุน : Global Green Growth Institute (GGGI)

โครงการ Heat Adaptation for the Mekong Region (HAMR): Bridging Science, Policy, and Sustainable Design in Thailand, Cambodia and Vietnam

เพื่อประเมินขอบเขตและการกระจายความเสี่ยงจากความร้อนในเมืองเป้าหมาย ได้แก่ จ.นครราชสีมา ประเทศไทย พนมเปญ ประเทศกัมพูชา และ ฮานอย ประเทศเวียดนาม รวมทั้งการประเมินประสิทธิภาพของกลยุทธ์การลดความร้อน (Heat Mitigation Strategies) และประเมินความเชื่อมโยงของเกาะความร้อน (Urban Heat) ที่มีต่อกลุ่มเปราะบาง ความพิการและความหลากหลายทางสังคม (GEDSI)

หน่วยงานที่สนับสนุน : Climate Adaptation and Resilience in ASEAN (CLARE-ASEAN)

โครงการ The Accelerating Climate-Resilient, Transit-Oriented, Inclusive And Vibrant Areas For Everyone In Bangkok Metropolitan Area Project

เพื่อพัฒนาพื้นที่ในกรุงเทพฯ ให้มีความยืดหยุ่นต่อสภาพภูมิอากาศ (Climate-resilient) โดยใช้แนวคิดการพัฒนาที่เน้นระบบขนส่งมวลชน (Transit-Oriented Development - TOD) ที่ครอบคลุมทุกคน โดยผ่านการประเมินความเสี่ยงด้านภูมิอากาศในกรุงเทพฯ การดำเนินโครงการนำร่องในพื้นที่ TOD และเพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะ และรณรงค์สร้างความตระหนักถึงประโยชน์ของ TOD และ NbS ในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน

หน่วยงานที่สนับสนุน : United Nations Human Settlements Programme (UN-Habitat)

โครงการ Strengthening Community Waste Management in ASEAN-China

สร้างระบบการจัดการขยะชุมชนอย่างยั่งยืนในพื้นที่เกาะและชายฝั่งและขยายไปสู่การแลกเปลี่ยนความรู้ระดับภูมิภาคและการกำหนดนโยบายทั่วทั้งอาเซียนและจีน

หน่วยงานที่สนับสนุน : Earthcare Foundation (ECF)

โครงการ GEF 8 Small Grant Programme

โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนโครงการ GEF 8 Small Grant Programme (SGP) ในการดำเนินการประเมินพื้นที่นำร่อง และจัดทำแผนยุทธศาสตร์ระดับประเทศ (Country Programme Strategy: CPS) สำหรับการดำเนินงานระยะที่ 8 (OP8) เพื่อสร้างกรอบและแนวทางสำหรับการให้ทุนที่ส่งผลลัพท์ทั้งด้านสิ่งแวดล้อมและด้านการดำรงชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ

หน่วยงานที่สนับสนุน : United Nations Development Programme (UNDP)

โครงการ Country data collection, policy analysis, and stakeholder network support for marine plastic debris

รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลบทบาทและความรับผิดชอบของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะพลาสติกทะเลของประเทศไทยเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของ Regional Knowledge Centre for Marine Plastic Debris และสนับสนุนเครือข่ายภาคเอกชนในการจัดการขยะพลาสติกทะเล

หน่วยงานที่สนับสนุน : Economic Research Institute for ASEAN and East Asia (ERIA)

โครงการ GL criteria and roadmap development to support SPP in Thailand

ปรับปรุงและพัฒนาเกณฑ์หลากหลาย 10 กลุ่มผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการวิเคราะห์ความต้องการของตลาดและการสนับสนุนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงการขยายการรับรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์เหล่านี้ไปยังกลุ่มผู้ผลิตและผู้บริโภค ตลอดจนสำรวจความต้องการของผู้ผลิตและผู้บริโภคเพื่อพัฒนาแผนงานเชิงกลยุทธ์ในการปลูกฝังหลากหลายไทยที่เป็นไปตามเป้าหมายการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน (ระยะ 3-5 ปี)

หน่วยงานที่สนับสนุน : Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (Thailand) (GIZ)

โครงการ Right to Repair Policy White Paper (Thailand): Value Chain of Smartphone

ศึกษาบทกวนข้อมูลและนโยบายที่เกี่ยวข้อง รวบรวมความคิดเห็นผู้ให้บริการซ่อมอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ (โทรศัพท์มือถือ) เพื่อนำมาวิเคราะห์และเสนอแนวทางปรับปรุงระบบการจัดการซ่อมแซมอุปกรณ์ให้มีประสิทธิภาพและลดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมจากการซ่อมแซม ตลอดจนพัฒนานโยบายเกี่ยวกับสิทธิในการซ่อมอุปกรณ์ อันจะช่วยส่งเสริมความยั่งยืนในการใช้งานอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์

หน่วยงานที่สนับสนุน : European Space Agency (ESA), Southeast Asia Public Policy Institute (SEAPPI)

โครงการประชาสังคมร่วมแรงเพื่อเปลี่ยนแปลงเมือง

เสริมสร้างกลไกการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน โดยคำนึงถึงการรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการพัฒนาเมืองอย่างทั่วถึงคนทุกระดับชั้นด้วยการสร้างศักยภาพของภาคประชาสังคม

หน่วยงานที่สนับสนุน : European Union (EU)

โครงการ Consultancy for Review Other Effective area-based Conservation Measures (OECM) Initiatives in Thailand

เพื่อศึกษารณีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับ OECMs ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ วิเคราะห์รูปแบบและบทเรียนการดำเนินงานที่สอดคล้องกับ OECMs และเสนอแนะแนวทางการขับเคลื่อน OECMs ในประเทศไทย

หน่วยงานที่สนับสนุน : World Wildlife Fund (WWF)

โครงการ Feasibility Study on Cross-Border Cooperation and Sustainable Development in Southeast Asia: Focus on Thailand

รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับด้านความร่วมมือข้ามพรมแดนด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนระหว่างประเทศไทย จีน อินโดนีเซีย และเวียดนาม โดยศึกษาภายใต้ประเด็นหลักได้แก่ ด้านระบบเกษตรยั่งยืน การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการปกป้องสิ่งแวดล้อม

หน่วยงานที่สนับสนุน : Earthcare Foundation (ECF)

โครงการ Facilitation and Coordination Services – Australia Awards GEDSI in Climate Response: Inclusive and Equitable Approaches Short Course (Myanmar)

ประสานงานและอำนวยความสะดวกในการจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้นเรื่องการรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศสำหรับผู้เข้าร่วมจากเมียนมาร์ ระหว่าง 27 พฤษภาคม – 6 มิถุนายน 2568 และติดตามผลด้านความเท่าเทียมทางเพศ ความกျပพลภาพ และการมีส่วนร่วมทางสังคมในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศหลังจบหลักสูตร

หน่วยงานที่สนับสนุน : University of Queensland (UQ)

โครงการ Mekong Think Tanks

เพื่อเสริมสร้างความร่วมมือระดับชาติและระดับภูมิภาคระหว่างองค์กรต่างๆ ที่สนับสนุนการวางนโยบายบนฐานของความรู้และข้อมูลทางวิชาการโดยเน้นความมั่นคงด้านน้ำพลังงานและการลด ผลกระทบ และการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

หน่วยงานที่สนับสนุน : Stockholm Environment Institute (Asia) (SEI-Asia)

โครงการ Urban Heat Resilience: Bridging Science, Policy, and Sustainable Design

ใช้แบบจำลองความร้อนที่เป็นนวัตกรรมใหม่เพื่อทำความเข้าใจความเสี่ยงจากความร้อนในเมืองและใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่เพื่อเสริมสร้างความยืดหยุ่นต่อความร้อนของกรุงเทพฯ และรวบรวมผลศึกษาเพื่อนำไปสู่ข้อเสนอเชิงนโยบายที่ช่วยลดผลกระทบจากความร้อนในเมืองต่อชุมชนที่เปราะบาง

หน่วยงานที่สนับสนุน : Stockholm Environment Institute (Asia) (SEI-Asia) (SEI) ,Asian Disaster Preparedness Center (ADPC) ,Department of Foreign Affairs and Trade (DFAT)

โครงการ Research on Sound International Resource Circulation in ASEAN Region: Thailand (ET Remaining Balance)

ศึกษาข้อมูลการจัดการวัสดุอุปกรณ์ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (EEE) โดยครอบคลุม 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ (1) การวิเคราะห์การไหลเวียนของวัสดุระหว่างประเทศไทยและญี่ปุ่น (2) การสำรวจเทคโนโลยีการรีไซเคิลและการกำจัดขยะในประเทศ (3) การค้นหาวัสดุทางเลือกแทน EEE (4) การศึกษารอบกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และ (5) การอภิปรายแนวคิด Urban Mining

หน่วยงานที่สนับสนุน : Economic Research Institute for ASEAN and East Asia (ERIA)

โครงการ Krabi Sustainable Tourism Partnerships for Integrated Resource Management toward Sustainable Development Goals

โครงการความร่วมมือในการทำให้งังหวัดกระบี่เป็นจังหวัดท่องเที่ยว ที่มีความเป็นกลางทางคาร์บอน โดยขับเคลื่อนและยกระดับการดำเนินงานให้สอดคล้องกับมาตรฐาน GSTC โดย TEI จะร่วมสร้างขีดความสามารถผ่านการจัดฝึกอบรมโรงแรมสีเขียวและการโค้ช โรงแรมสีเขียวพลัสสำหรับสมาชิกสมาคมโรงแรมในจังหวัดกระบี่

หน่วยงานที่สนับสนุน : Institute for Global Environmental Strategies (IGES) ผ่าน Thai SCP Network

ส่วนที่ 3

งบการเงิน

2568

รายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

เสนอ คณะกรรมการของมูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

ข้าพเจ้าได้ตรวจสอบงบการเงินของมูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย (มูลนิธิ) ซึ่งประกอบด้วยงบฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2568 งบแสดงรายได้และรายจ่ายและงบการเปลี่ยนแปลงของเงินกองทุนสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันและหมายเหตุประกอบงบการเงินรวมถึงสรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

ข้าพเจ้าเห็นว่า งบการเงินข้างต้นนี้แสดงฐานะการเงินของมูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2568 รายได้และรายจ่ายและการเปลี่ยนแปลงของเงินกองทุนสำหรับปีสิ้นสุดวันเดียวกันโดยถูกต้องตามที่ควรในสาระสำคัญมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ

เกณฑ์ในการแสดงความเห็น

ข้าพเจ้าได้ปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชี ความรับผิดชอบของข้าพเจ้าได้กล่าวไว้ในวรรคความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงินในรายงานของข้าพเจ้า ข้าพเจ้ามีความเป็นอิสระจากมูลนิธิตามประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี รวมถึงมาตรฐานเรื่องความเป็นอิสระที่กำหนดโดยสภาวิชาชีพบัญชี (ประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี) ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบงบการเงิน และข้าพเจ้าได้ปฏิบัติตามความรับผิดชอบด้านจรรยาบรรณอื่นๆ ตามประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ข้าพเจ้าเชื่อว่าหลักฐานการสอบบัญชีที่ข้าพเจ้าได้รับเพียงพอและเหมาะสมเพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการแสดงความเห็นของข้าพเจ้า

ความรับผิดชอบของผู้บริหารต่องบการเงิน

ผู้บริหารมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำและนำเสนองบการเงินเหล่านี้โดยถูกต้องตามที่ควรตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินสำหรับกิจการที่ไม่มีส่วนได้เสียสาธารณะ และรับผิดชอบเกี่ยวกับการควบคุมภายในที่ผู้บริหารพิจารณาว่าจำเป็นเพื่อให้สามารถจัดทำงบการเงินที่ปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด

ในการจัดทำงบการเงิน ผู้บริหารรับผิดชอบในการประเมินความสามารถของมูลนิธิในการดำเนินงานต่อเนื่องเปิดเผยเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานต่อเนื่อง และการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องเว้นแต่ผู้บริหารมีความตั้งใจที่จะเลิกมูลนิธิหรือหยุดดำเนินงานหรือไม่สามารถดำเนินงานต่อเนื่องต่อไปได้

ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีต่อการตรวจสอบงบการเงิน

การตรวจสอบของข้าพเจ้ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลว่างบการเงินโดยรวมปราศจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือไม่ ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาด และเสนอรายงานของผู้สอบบัญชีซึ่งรวมความเห็นของข้าพเจ้าอยู่ด้วยความเชื่อมั่นอย่างสมเหตุสมผลคือความเชื่อมั่นในระดับสูงแต่ไม่ได้เป็นการรับประกันว่าการปฏิบัติงานตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีจะสามารถตรวจพบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่มีอยู่ได้เสมอไป ข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอาจเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาดและถือว่ามีสาระสำคัญเมื่อการคำนวณได้อย่างสมเหตุสมผลว่ารายการที่ขัดต่อข้อเท็จจริงแต่ละรายการหรือทุกรายการรวมกันจะมีผลต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงินจากการใช้งบการเงินเหล่านี้

ในการตรวจสอบของข้าพเจ้าตามมาตรฐานการสอบบัญชี ข้าพเจ้าได้ใช้ดุลยพินิจและการสังเกตและสงสัยเยี่ยง ผู้ประกอบวิชาชีพตลอดการตรวจสอบการปฏิบัติงานของข้าพเจ้ารวมถึง

- ระบุและประเมินความเสี่ยงจากการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในงบการเงิน ไม่ว่าจะเกิดจากการทุจริตหรือข้อผิดพลาดออกแบบและปฏิบัติงานตามวิธีการตรวจสอบเพื่อตอบสนองต่อความเสี่ยงเหล่านั้น และได้หลักฐานการสอบบัญชีที่เพียงพอและเหมาะสมเพื่อเป็นเกณฑ์ในการแสดงความคิดเห็นของข้าพเจ้า ความเสี่ยงที่ไม่พบข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญซึ่งเป็นผลมาจากการทุจริตจะสูงกว่าความเสี่ยงที่เกิดจากข้อผิดพลาด เนื่องจากการทุจริตอาจเกี่ยวกับการสมรู้ร่วมคิดการปลอมแปลงเอกสารหลักฐานการตั้งใจละเว้นการแสดงข้อมูล การแสดงข้อมูลที่ไม่ตรงตามข้อเท็จจริงหรือการแทรกแซงการควบคุมภายใน

- ทำความเข้าใจในระบบการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบ เพื่อออกแบบวิธีการตรวจสอบที่เหมาะสมกับสถานการณ์ แต่ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ในการแสดงความคิดเห็นต่อความมีประสิทธิภาพของการควบคุมภายในของมูลนิธิ

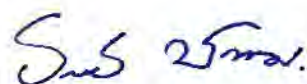
- ประเมินความเหมาะสมของนโยบายการบัญชีที่ผู้บริหารใช้และความสมเหตุสมผลของประมาณการทางบัญชี และการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องซึ่งจัดทำขึ้นโดยผู้บริหาร

- สรุปเกี่ยวกับความเหมาะสมของการใช้เกณฑ์การบัญชีสำหรับการดำเนินงานต่อเนื่องของผู้บริหาร และจากหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับ สรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเหตุการณ์ หรือสถานการณ์ ที่อาจเป็นเหตุให้เกิดข้อสงสัยอย่างมีนัยสำคัญต่อความสามารถของมูลนิธิในการดำเนินงานต่อเนื่องหรือไม่ ถ้าข้าพเจ้าได้ข้อสรุปว่ามีความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญ ข้าพเจ้าต้องกล่าวไว้ในรายงานของผู้สอบบัญชีของข้าพเจ้า ถึงการเปิดเผยที่เกี่ยวข้องในงบการเงิน หรือถ้าการเปิดเผยดังกล่าวไม่เพียงพอ ความเห็นของข้าพเจ้าจะเปลี่ยนแปลงไปข้อสรุปของข้าพเจ้าขึ้นอยู่กับหลักฐานการสอบบัญชีที่ได้รับจนถึงวันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีของข้าพเจ้า อย่างไรก็ตาม เหตุการณ์หรือสถานการณ์ในอนาคตอาจเป็นเหตุให้มูลนิธิต้องหยุดการดำเนินงานต่อเนื่อง

- ประเมินการนำเสนอ โครงสร้างและเนื้อหาของงบการเงินโดยรวม รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลว่างบการเงิน แสดงรายการและเหตุการณ์ในรูปแบบที่ทำให้มีการนำเสนอข้อมูลโดยถูกต้องตามที่ควรหรือไม่

ข้าพเจ้าได้สื่อสารกับผู้บริหารในเรื่องต่างๆ ที่สำคัญ ซึ่งรวมถึงขอบเขตและช่วงเวลาของการตรวจสอบ ตามที่ได้วางแผนไว้ ประเด็นที่มีนัยสำคัญที่พบจากการตรวจสอบรวมถึงข้อบกพร่องที่มีนัยสำคัญในระบบการควบคุมภายในหากข้าพเจ้าได้พบในระหว่างการตรวจสอบของข้าพเจ้า

ผู้สอบบัญชีที่รับผิดชอบงานสอบบัญชีและการนำเสนอรายงานฉบับนี้คือ นางสาวธนกร บัวงาม

(นางสาวธนกร บัวงาม)

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ทะเบียนเลขที่ 14827

บริษัท สอบบัญชีธรรมนิติ จำกัด

กรุงเทพมหานคร

วันที่ 10 เมษายน 2569

มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

งบฐานะการเงินสำหรับปีสิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2568

สินทรัพย์			
		บาท	
	หมายเหตุ	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2567
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	3	50,620,258	49,065,713
เงินลงทุนระยะสั้น	4	137,465,844	11,500,000
ลูกหนี้การค้าและลูกหนี้หมุนเวียนอื่น	5	25,666,200	13,061,496
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		213,752,302	73,627,209
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
เงินลงทุนระยะยาว	6	125,967,130	250,479,410
เงินฝากธนาคารที่มีข้อจำกัดในการใช้	7	8,671,803	5,664,288
ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์	8	27,894,636	16,115,575
โปรแกรมคอมพิวเตอร์	9	580,213	867,187
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		163,113,782	273,126,460
รวมสินทรัพย์		376,866,084	346,753,669

มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

งบฐานะการเงินสำหรับปีสิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2568 (ต่อ)

หนี้สินและเงินกองทุน			
		บาท	
	หมายเหตุ	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2567
หนี้สินหมุนเวียน			
เจ้าหนี้การค้าและเจ้าหนี้หมุนเวียนอื่น	10	46,214,022	28,224,663
รวมหนี้สินหมุนเวียน		46,214,022	28,224,663
หนี้สินไม่หมุนเวียน			
ประมาณการหนี้สินผลประโยชน์พนักงาน	11	5,609,301	4,619,509
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		5,609,301	4,619,509
รวมหนี้สิน		51,823,323	32,844,172
เงินกองทุน			
เงินกองทุนไม่มีข้อจำกัด	12	95,343,201	93,761,151
เงินกองทุนมีข้อจำกัด			
เงินกองทุนดำเนินโครงการ		40,614,696	33,731,120
เงินทุนและเงินกองทุนสำรอง		189,084,864	186,417,226
		229,699,560	220,148,346
รวมเงินกองทุน		325,042,761	313,909,497
รวมหนี้สินและเงินกองทุน		376,866,084	346,753,669

มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

งบรายได้และรายจ่ายสำหรับปีสิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2568

งบรายได้และรายจ่าย			
		บาท	
	หมายเหตุ	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2567
รายได้			
เงินสนับสนุนโครงการและกิจกรรม		86,989,997	70,916,333
รายได้ค่าสมาชิกโครงการ		11,250,000	10,750,000
รายได้อื่น	13	6,703,761	6,641,025
รวมรายได้		104,943,758	88,307,358
รายจ่าย			
	14		
เงินเดือนและค่าใช้จ่ายพนักงานที่เกี่ยวข้อง		35,370,074	34,534,706
ค่าจ้างนักวิจัยภายนอกและค่าจ้างอื่นๆ		11,341,240	8,504,947
ค่าเช่า		2,159,242	1,755,243
ค่าสาธารณูปโภค		777,099	932,784
ค่าใช้จ่ายในการติดต่อสื่อสาร		845,124	818,414
ค่าเดินทางและค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง		7,959,829	6,499,879
ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมและสัมมนา		14,895,221	12,046,652
ค่าจัดพิมพ์รายงาน/สื่อสิ่งพิมพ์		1,881,130	1,916,125
ค่าใช้จ่ายในการจัดทำสื่อ		3,389,406	2,039,188
ค่าใช้จ่ายห้องสมุดและเอกสาร		94,350	139,450
ค่าวัสดุสำนักงาน		3,881,380	2,685,876
ค่าพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์		639,709	985,226
ค่าธรรมเนียมธนาคารและอากรแสตมป์		154,459	151,153
ค่าที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญและค่าสอบบัญชี		388,071	371,836
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	8, 9	3,327,340	2,066,970
ค่าสนับสนุนกิจกรรมในโครงการ		5,118,336	3,673,826
ค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ด		1,588,484	1,422,895
รวมรายจ่าย		93,810,494	80,545,170
รายได้มากกว่ารายจ่าย		11,133,264	7,762,188

มูลนิธิสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย
งบการเปลี่ยนแปลงของเงินกองทุนสำหรับปีสิ้นสุด
ณ วันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2568

งบการเปลี่ยนแปลงของเงินกองทุน			
	หมายเหตุ	บาท	
		พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2567
เงินกองทุนคงเหลือยกมาต้นปี		313,909,497	306,716,956
ปรับปรุงเงินกองทุนยกมา		-	(569,647)
รายได้มากกว่ารายจ่าย		11,133,264	7,762,188
เงินกองทุนคงเหลือยกไปปลายปี		<u>325,042,761</u>	<u>313,909,497</u>

รายละเอียดหมายเหตุประกอบงบการเงิน
 สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2568
 หากมีข้อสงสัยกรุณาติดต่อ info@tei.or.th

ประธานที่ปรึกษา

ดร.วิจารณ์ สิมาวายา ผู้อำนวยการสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

คณะที่ปรึกษา

ดร.เบญจมาศ โชติทอง ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาโครงการและแผนงาน
วิลาวรรณ น้อยกา ผู้อำนวยการฝ่ายทรัพยากรธรรมชาติ
ดร.ฉัตรดี ภูริต ผู้อำนวยการฝ่ายฉลากเขียวและฉลากสิ่งแวดล้อม
วิศรา หุ่นธานี ผู้อำนวยการฝ่ายมลพิษ พลังงานและสิ่งแวดล้อม
ภิญญดา เจริญสิน ผู้อำนวยการฝ่ายเครือข่ายสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
ดร.นิติ ยอดคำเนิน ผู้อำนวยการฝ่ายอำนาจการ

คณะผู้จัดทำ

ฝ่ายข้อมูลและเนื้อหา

ดร.ทนอมลาภ รัชวัตร นักวิจัยอาวุโส
สุกัสนา วงศ์ราช ผู้จัดการโครงการ
ปารมี พัฒนกุล เจ้าหน้าที่โครงการอาวุโส
สุนทรี วัฒนเวส เจ้าหน้าที่โครงการอาวุโส

ฝ่ายออกแบบกราฟิกและประสานงาน

ชุตินาฏ พงษ์ทองวัฒนา ผู้จัดการงานสื่อสารองค์กร
กิตติศักดิ์ เทชมวงศ์ราช เจ้าหน้าที่งานสื่อสารองค์กร
ปาริชาติ พุทธิชาติ เจ้าหน้าที่งานสื่อสารองค์กร

สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

รู้จัก สำนักดี ภาควางใจ รับใช้สังคม

| สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย

16/151 เมืองทองธานี ถนนบอนด์สตรีท
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120

โทรศัพท์: 02 503 3333

โทรสาร: 02 504 4826

อีเมล: info@tei.or.th

www.tei.or.th